

ANONAMENȚUL

Pe un an . . . 28 Cor.
Pe un jum. . . 14
Pe o lună . . . 2-40

Num. de Drumneacă
pe un an . . . 5 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Num. de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA

și Adm. în Birou
Dacă s'ar cere în
INSERȚIUNILE
se primesc la redac-
ția.
Măști publică și Loc de
scrie cuia No. 20 și 21
Măști publică și Loc de
scrie cuia No. 20 și 21
Telefon pentru oraș și
comitat 1012.

Manifestul tinerimei.

De Autorul părerilor libere.

Tinerimea noastră din Sibiu să fie bine-venită cu pornirile ei generoase! Este acum al doilea caz, când ea își afirmă, demn și categoric, dreptul la revoltă energică împotriva anomaliilor sociale din viața poporului nostru. Atitudinea lor de energică protestare în contra ideii de concilianță politică pe de o parte, iar, pe de alta, intervenția din urmă a celor peste două-zeci de tineri în o chestiune de moravuri politice interne, cum este afacerea »Luptei«, dau acestor manifestații o specială importanță.

Iată aici o dovadă mai mult, că ceea ce spusese noi despre pregătirea generației de astăzi, se confirmă de sine. Avem o pleiadă considerabilă de forțe tinere, unele intrate, altele pe cale a intra în diverse cariere, cari, în virtutea culturai lor și a vigoarei convingerii lor, sânt în stare să dea întregii noastre lupte de existență o nouă înfățișare. Iată, prin felul cum se asociază în vederea unor pericole comune, prin modul chibzuit și hotărât de a și argumenta procedările lor, cum își deschid singuri drum spre cauzele publice ale neamului.

Ceeace putem prezice, pornind din cazul semnificativ cu Sibiienii, este că azi mâne se vor găsi puncte de interes pentru o apropiere a tinerilor și din alte centre. Până acum s'a observat o mișcare îmbucurătoare în centrul maghiarizmului din Ardeal, la Cluj, unde tineri inimoși au luat asupra

lor realizarea unei apropieri între elementele mai capabile de acțiune. Brașovul, ce e drept, nu dă încă semne de a se desmurășeniza și a se smulge de sub influența spiritului mașinal al dascălmei, dar să sperăm că la reorganizarea »Gazetei« vor ști și bărbații tineri de acolo să și mobilizeze forțele și să evite ca acest organ să ajungă în mâni ostenite.

Cu spiritul tinerilor din Banat nu ne împăcăm tocmai și știm că educația burgheză a »Drapelului« dlui Braniște nu le este de folos, dar nu ne îndoim că-i va ajunge și pe dânșii dorința de a călca peste preocupări și tradiții nefaste și de a se încinge cu ceilalți la munca cea rodnică, ce ne chiamă.

Când acești tineri de pretutindeni vor ști să imite pilda celor din Sibiu și să dea cuvenita atențiune acțiunii de regenerare a vieții noastre publice; când din toate problemele, ce se agită, ei își vor face obiecte de interesare continuă și vor dobândi cuvenita experiență și orientare pentru fapte mai mari și pentru influență mai multă în popor, se va constitui în mod firesc oastea de luptători, care va trebui să biruiască.

A interesa tinerimea de-aproape pentru cauzele cele mari ale neamului înseamnă un început de câștig de cauză. A o face parte integrantă și militantă din viața publică este cea mai puternică garanție de viitor. Oamenii supărați să ne ierte, dar datoria oricărei prese naționale aceasta este, să contribuie la alcătuirea și inobilarea prielnicului aluat al zilei de mâne și să în-

registreze cu dragoste orice izbândă pe acest teren.

Noi ne propunem a urmări și mai departe, cu aceeaș râvnă și așteptare, dovezile de fapte și sentimente ale generației nouă și am fi de sigur cei mai satisfăcuți, dacă am vedea răsărind oameni noi pretutindeni, caractere ferme și luptători intrepizi. Și am fi cei mai fericiți să vedem cum nouăle forțe reușesc să se coboare tot mai mult în sufletul poporului, pentru a-l ridica la sine. Ne trebuie asemenea bărbați în fiecare cerc, în fiecare centru mai mic și mai mare, bărbați pe cari vremea și interesele nu i-a sleit de însuflețire și cari să știe să aducă o ordine, un echilibru, în ideile conducătoare.

Zilele de astăzi sânt așa de tulburi. Gândurile luminoase și bunele intenții pot așa de greu să biruiască. Inimile sânt seci și voințele slăbite și mulțimea neamului pare a fi poroasă și amenință să se discompună. Venirea tinerimei, cu capitalurile ei de energie, ar fi acum ca o mană cerească! Deschideți deci porțile largi, celor ce vin în numele nouălor credințe și, bucurați-vă toți câți vă iubiți neamul, căci nu ca dușmani și ca răsvrățiți, nu ca să strice legea, ci ca s'o împlinească se anunță acești tineri la datoria lor.

Iar vouă, tovarăși din Sibiu, soli ai unei epoce mai bune, deschizători de cale nouă, un salut de frăție!

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Aducerile aminte...

De D. Anghel.

Eram dol călătorii în pustul larg al lumii, și întâmplările ne aruncase ca pe doi naufragiați pe coasta unei furtunoase mări. Averi nu pierdusem în acest naufragiu nici unul, nici celalalt; pentru bunul cuvânt că eram săraci amândoi, și că tot avutul nostru nu era făcut decât din luciul de lună, din rime rare și versuri sonore.

Eu aveam un palat ca locuință, ca un senior fabulos, cu ferestrele deschise pe orizontul mării. Sub terasa de piatră valurile își cântau concertul lor millenar, și în afară de corăbille ce treceau însemnându-și dunga lor de fum pe cer, alți oaspeți n'aveam decât doar pe fantasticii delfini ce și ridicau cozile lor din valuri ca niște ancore. Era un murmur etern, o sfadă de valuri, o convorbire de ecouri. Pescarii albi, subțorii de furtună, cu sborul lor grațios se jucau deapururi arătându-și plepturile lor mai albe decât spuma, se înălțau ca ridicați de un fir nevăzut, se alungau o clipă prin spațiu, apoi cădeau săgeată, pășind parcă pe apă, și se înălțau din nou umplând aerul cu șpetele lor stridente. Din spre port, glasul geamandurei străbătea sfășlelor la răstimpuri, ca cineva care se înecă și cheamă după ajutor.

Și în singurătatea aceia nefermuriță în care visam, ca un alt Ramses, scoborât dintr'o piramidă, un tânăr cu înfățișarea stranie, venea să mă cerceteze.

Fantazia șugubată a crivățului ce ridică și poartă nisipul a'b al zăpezilor, îl gătea ca pentru o ferie, în toșul barbei lui enorme în stârna țurțurii, manta albă de beduin îi punea pe umeri, turban de muselină albă devenea gugiul, ghete de cleștar îi punea în picioare, și astfel când se deschidea ușa mi l îmbăncea în casă...

La căldura sa'amandrei, omui fantastic de zăpadă se cobora din lumea lui polară, și redevenea prietenul meu. Ceaiul cald îl redescleșea gura, și versurile redeschetate începeau să cânte ca o biruință a primăverii. Așa era cel ce a renunțat la frumoasa lui barbă, și astăzi poartă mustața tunsă englezește, și o platră de rubin, ca o picătură de sânge pe spuma crăvășilor lui tăiate ca din manta unui doge. De-atunci datează cele mai frumoase romanțe ale lui, cum e *Romanța celor trei corăbii, Tomis, Sosesc corăbille, Romanța celor trei galere* și multe altele. E o muzicalitate nelntrecută în aceste versuri, și nu mă sfiesc să spun că nimenea încă n'a scris versuri mai sonore la noi. Cuvintele cântă și se îngemănează ca notele în arpegii. E o armonie intimă, rară, în versurile lui, și numai cei ce au scris versuri în viața lor pot să o simtă aceste. Nu criticii sunt chemați s'o spuie și s'o catalogheze, ci numai acei ce-au scris și au trudit versul ca și el. Reclându-le aud și revăd marea mea dragă, revăd iarna acea cumplită, când crivățul ca un alt Traian pe vremea năvălirilor ridica grăbit zidurile lui de zăpadă dealungul Dobrogei, ca de frica cine știe cărei năvăliri ce sta să vină.

În fața palatului vechiu, sub terasa, marele glas al mărcii amuțise, și cuprinsă de îngheț, se întindea acum ca un câmp alb cât vedeai cu ochii.

Apoi într'o dimineață un vânt de sud a venit, și cu foarfeca lui nevăzută tăind gheața de a lungul malului, a dat drumul banchizei în larguri. Ușor și lin, cu molcome legănări a pornit minunatul ostrov alb, și apoi s'a depărtat ca o insulă feerică luată de valuri.

«Sosesc corăbille,

«Vino,

«Să le vedem cum intră 'n port

șoptea fantasticul meu tovarăș, și ca și când am fi așteptat pe cineva, pe cine știți ce princesă îndepărtată, ori cine știți ce daruri trimise de vre-un nabab din Orient, alergam spre port, să vedem sosirea corăbillelor.

Și vasele mari, ocolind farul prefăcut în turn de cleștar, veneau jucând pe valuri, ca niște ghetați mănâși din țările polare.

Dela căpitan și pân' la cel mai tânăr, ani o sută parcă aveau marinarii, așa de albe le erau mustățile și barb-ile. Rigide stăteau funiile, ca din sticlă făcute, și din sticlă părea și pupa cu pilotul ei incrementat la bară.

Cel veniți de departe, coborau apoi, lăzile descindeau împărășind felurimea mirezmelor, și tot Orientul încântat, ce doarme dincolo de apa Bosforului, cu palatele lui de maromră, cu cimitiile lui străvechi, unde pietrele albe nălucesc noaptea sub palmieri ca niște fantome, ne chema parcă spre dânsul, norii albi fluturând ca niște năframe ne făceau semne, dar noi rămâneam locuial, legați de greua ancoră a nevoiei. Noi stam locuial, și nu călătoream decât cu fantazia, noi rămâneam înținuși pe marginea chefului trist de unde se deschidea infinitul mării, ca doi albatroși cu aripele rânite.

Adunarea națională din Bucovina. Comitetul executiv al partidului național român din Bucovina a convocat adunarea națională pe ziua de 21 Noembrie n., orele 3 d. a., în sala »Armoniei« a palatului național din Cernăuți.

Ordinea de zi e următoarea:

1. Cuvânt de deschidere al președintelui.
2. Aprobarea statutelor (raportor Dorl Popovici).
3. Alegerea comitetului național.
4. Programul general (raportor Aurel Onciu).
5. Discuția procedurii la alegerile generale în dileă.
6. Eventualia.

O scrisoare a contelui Tisza. Conte Stefan Tisza, publică în numărul de ieri al ziarului »Az Ujság« o scrisoare în chestia tratativelor de pace, pe care o dăm aci în traducere. Mărturisim, că nu ne prea putem dumiri asupra rostului ei. Dl conte își repetă doar cunoscutele sale fraze, dar de spus nu spune nou nimica. Iar printre rinduri nu vrem să citim. Mărturisim că nici nu prea sântem intrigați de misterele cari acopăr întreaga această acțiune, în seriozitatea căreia, încep și cei cari au avut naivitatea să creadă la început, să se îndolască acum. Publicăm deci mai mult ca un document la dosarul acestor tratative scrisoarea dlui conte, căreia altă importanță nu-l putem atribui. Scrisoarea adresată șef redactorului foil este aceasta:

Iubite pletene,

În trecutul apropiat în repetite rinduri mi-am exprimat, înaintea marel publicității, vederile mele asupra situației, chemării și acțiunii politice a Românilor din patrie. Cu acest prilej am și spus că socotesc de sosit timpul pentru a risipi neînțelegerile, a nivela divergențele, a pune capăt agitației naționaliste și, în legătură cu asta, a acorda dorințele cari se pot împlini.

De atunci încoace am tăcut, pentru că schimbul înim de idei cari s'au pornit — în parte poate în urma apelului meu — nu e încă merit pentru publicitate și pentru că discuția lor prematură ar putea să primejduiască scopul.

În meritul chestiei nu vreau să fac nici acum declarații, dar în numerele din urmă ale ziarului »Az Ujság« acțiunea inițiată de câteva persona-

lități competente ale Românilor din patrie a fost însoțită de niște comentarii, cari mă îndeamnă să te rog a da loc următoarelor:

Chestiunea naționalităților e una dintre chestiunile cardinale ale înțelegerii noastre politice naționale. Națiunea maghiară își poate împlini misiunea și-și poate așeza viitorul pe temelii sigure numai dacă va ține să rezolve această problemă mare.

Prin rigoare, dacă e necesar, — pe calea înțelegerii și a concilierii, unde numai se poate, — trebuie să creăm garanții ca fiecare cetățean al acestei țări să se închine înaintea ideii de stat maghiar, clădit pe unitatea politică a națiunii ungare. Și înțelegerea nu e nicăiri mai motivată decât între Maghiari și Români. Aceste două rase stau doar izolate în marea slavă care li îngroapă și sânt create să se sprijină reciproc.

România din patria noastră trebuie convinsă că servește idealele neamului românesc și promovează interesele lui juste, dacă, fără rezervă și gând ascuns, se pune terenul realității de drept și în loc să slăbescă va năzui să întărească națiunea ungurească, cel mai sigur tovarăș de interese al României.

Cel care se străduiește să asigure condițiile primordiale ale acestei schimbări salutare, săvârșește o muncă patriotică vrednică de laudă; într'adevăr, nu merită dojană și ironie Români cari s'au dedicat acestei misiuni nobile cu intenții cinșite și serioase. Că oare ostenețele lor vor fi încununete de succes, nu putem încă spune; dar ei au dreptul la simpatia caldă a tuturor Ungurilor cu judecată serioasă și, fără îndoială, nu mă înșel când îmi las vola să-l liniștesc, că toate dorințele lor, cari nu jignesc unitatea statului ungar și caracterul lui național, vor avea parte de primire frățescă.

Ștefan Tisza.

»Tems« contra Austro-Ungariei. Ziarul parizian »Tems« continuă să se ocupe cu politica balcanică a monarhiei noastre și după ce dase în vileag știrea despre pretinsa convenție militară dintre România și Turcia, acum publică o nouă »senzație«: la începutul anului 1909 monarhia noastră ar fi încheiat cu Turcia o convenție secretă, promițând Turciei cel mai larg sprijin în cazul unui atac din partea Rusiei și al Bulgariei. În schimb Turcia ar fi promis monarhiei noastre să nu facă concesii pe litoralele Mării negre nici unei puteri fără învoirea prealabilă a Austro-Ungariei.

În cercurile diplomatice din Paris știrea acestel se dă numai puțină crezare. »Tems« pare a urmări întru a asmuți Rusia împotriva Austro-Ungariei, făcând-o să creadă că Austro-Ungaria a fost vina că Turcia n'a acordat Rusiei dreptul de a trece prin Dardanele.

Delegațiunile.

Prigonirea națiunilor nemaghiare — influență în delegațiunea austriacă.

Eri s'a început sesiunea ședințelor plenare ale delegațiunilor și atențiunea cercurilor politice din monarhie e îndreptată azi asupra acestor ședințe, cari deși nu vor schimba nimic din proiectele guvernului comun, proiecte condiționate și determinate exclusiv de voința monarhică, sânt totuș un prilej mai mult pentru orientarea opiniei europene asupra multelor stări de ne-sănătate din organismul politic al monarhiei și aduc noi fermente de agitație în frământarea generală pentru izbânda drepturilor naționale ale popoarelor.

Dar nu discuțiile din ședințele delegațiunii ungare prezintă momentele de interes general opiniei europene, căci în aceste discuții se repercută ca în totdeauna atât de displăcutele »expectații« ale grandomaniei ungurești, ci soluțiunile problemelor de existență ale monarhiei sânt indicate și de data asta de delegații Austriei, în discuții ținute la un nivel absolut superior.

În complexul chestiunilor ce s'au adus în discuție în ședința de ieri a delegațiunii austriace, delegatul slav Baljak și în deosebi luptătorul bucovinean Simionovici, au preocupat spiritele pentru câteva momente cu problema cea mai cardinală a monarhiei, cu problema egalei îndreptățiri a națiunilor, înfierând în termeni nemiloși prigonirea ungurească. N'au izbutit însă să obție un răspuns dela filo-maghiarul Aehrenthal, care și-a impus în mod consecvent o re-

Sarea amară a lacrimilor ne curgea de multe ori pe față, și balsamul adormitor al versurilor, ne adormeau nostalgiile. Ceteam împreună poezii moderne, și fermecați de armonia lor, cercam să i transpunem pe românește. Lucram amândoi, și poate dacă vremurile nu ne ar fi despărțit, colaborarea noastră să fi dat roade. Aveam unele afinități, și-mi aduc aminte că nu odată lacrimam amândoi, celind versurile făcute din lacrimi și regrete, din spumă și fum ale lui Henry Bataille, autor ce e acum la modă și care a cucerit teatrele Parisului. E atâta tristețea în versurile lui, în cât înduloșat și acuma de clipa aceea când l'am tradus amândoi, le desmărmăntez dintr'o revistă uitată. Iată le:

Aducerile Aminte.

Aducerile-aminte-s odăi fără zăvoare —
Odăi pustii prin care, să intri nu'ndrăznești,
De când muriră în ele străbunii...

Și trăiești
Trecând pe lângă ele tăcut prin coridoare...
Le știi că sânt acolo, așa precum au fost —
Aci-i odaia roză și colo-i cea albastră...
Și liniștea sporește sub tristul adăpost
Și așa nepăsătoare se scurge viața noastră.

Adesea, amintirei — spre mine când se'ndreaptă —
li zic:

Rămâi aici... Revin eu să te văd...
Și-n urmă toată viața știu bine că m'aș'ceaptă
Dar totuși uit adesea să vin s'o mai revăd
Și multe sânt asemeni în casa mea bătrână

Ce s'au deprins încetul cu'ncetul cu uitarea
Și dacă-ar fi de-apururi, uitate să rămână —
Să nu mă mai îndrepte spre ele întâmplarea;
Nu cereți unei inimi mai mult decât vieții !...

Știu bine că-s acolo — că dorm după păreții
Odăilor...

Spre ele la ce m'aș' duce acum
Când le zăresc la geamuri de-apururea din drum,
Și le-oi zări de apururi așa o 'ntreagă viață ?

Arar cu toate-acestea, când soarele coboară
O tristă presimțire mă prinde și mă'ngheață
Și cum nu-mi pot da seama ce i jalea asta amară
Eu trec...

Or, totdeauna, sporește încă-o moarte —
O turburare 'n taină, venind ne dă de știre
Că o amintire moare, or că s'a dus departe
Și-anume'n clipa-aceea nu știi ce amintire
Căci nu le mai ții minte când ești de moarte —
aproape...
..Și totuși simt în mine cum se închid pleoape !

D. Anghel și I. Minulescu.

(Publicată în *Viața Literară și Artistică* a d. II. *Chend*, sub pseudonimul Gabriel Sutz.)

Așa trăiam pe atunci, și când tăcea marea cu
glasurile ei, atunci ne vorbeau ruinile de care e
plină Constanța. Ca niște pelerini ne strecuram
în templul lui Poseidon, prin gangurile vechi,
unde se serbau poate riturile antice în onoarea
lui Neptun, zeul mării, al Romanilor.

Cu tridentul în mână, de sigur, și cu pletele
și barba încălcite de alge, așa trebuie să fi stat,

cu fața întoarsă spre ape, când templul lui era
în ființă și strălucea alb la soare, înfruntând fur-
tunile ce l băteau...

Frontoane și colonade trunchiate ne pove-
teau de glorioase vremi, de biruinți trecute, de
întristările lui Ovid și de câte alte lucruri ce nu
mai sânt.

Pe fiecare însă întâmplările l-au mântuit aiure,
și eu unul nu m'am mai întors pe țărnuș mării,
și astăzi când scriu aceste mă gândesc cu întris-
tare că are dreptate poetul când își plânge amin-
tirile și spune: că fiecă clipă ce trece, »sporește
încă o moarte« !

Prosper Mérimée.

Născut în Paris la 28 Septembrie 1808, mort
la 23 Septembrie 1870 la Cannes; fiu unic al
unui pictor talentat și al unei pictorese, vestită
ca portretistă de copil. A ramas dela ea un ta-
blou înfățișând pe Prosper în vârstă de 5 ani.
Și Prosper era dibacu în pictură, deși n'a învă-
țat-o sistematic.

Părinții l au fost atel și liber cugetători; Pros-
per Mérimée n'a fost nici odată botezat și-a fost
totdeauna sceptic, ascunzându și cu îngrijire în-
dușoșarea.

Deși s'a numărat printre romantici, dintre cari
face în adevăr parte, se apăra mereu de orice
clasificare, cerind să l scoată neafirmat,

A fost romantic prin alegerea subiectelor din
Spania (Théâtre de Clara Gazul, Don Juan de
Marana, (Les âmes du Portugal), Carmen,

zervă rigidă în această chestiune de existență a monarhiei.

Ședința delegațiunii ungare a înregistrat și ea, potrivit nivelului ei inferior, un moment de altercație între doi exponenți ai pretențiilor militare ungurești: fostul secretar general coaliționist, Mezössy și contele Tisza, — un incident lipsit de altfel de orice însemnătate generală.

Delegațiunea ungară.

La ordinea zilei a fost bugetul armatei comune. Raportorul, Hegedüs, a prezentat cunoscutele propuneri ale comisiei militare. Opoziționistul Bakonyi a solicitat promovarea spiritului național unguresc în armată: Tendințele de mare putere sânt în detrimentul unui caracter național al armatei. Cere ministrului lămuriri asupra reformei legii militare. Atitudinea guvernului militar nu prezintă nici o garanție de realizare a aspirațiilor ungurești. Baronul Solymossy, faimosul deputat al Borosineului, cere așiderea propagarea mai intensă a limbii ungurești în armată.

Fostul secretar general, Mezössy, remarcă împrejurarea că până când delegații austriaci discută neconținut chestiuni de drept constituțional, delegații ungari trec sub tăcere chestiunile acestea de interes vital. Primul ministru nu a dat nici o lămurire asupra intențiilor ce are cu programul militar elaborat de comisiunea celor nouă înși. După toate semnele pretențiunile ungurești nu vor fi realizate, căci un proiect care ar cuprinde asemenea pretențiuni va fi respins în camera austriacă. Guvernul ungar va renunța la programul pretențiilor întocmai cum a renunțat și la plășilor în numerar:

Contele Khuen: N'a renunțat!

Continuând, Mezössy, a spus, că votul universal va primejdi în prima linie tocmai armata. Parlamentul poporului va adresa cel dintâi atac împotriva drapelului național, pe cel de al doilea însă de bună seamă că împotriva armatei. Să nu creadă austriacii că pretențiunile militare sânt pa trimoniul clasei oligarhice din Ungaria. Spune, că a aflat din izvor autentic, că proiectul de reformă a legii militare nu conține nici o favoare pe seama aspirațiilor ungurești.

Generalul Hoffmann: Ai aflat aceasta în calitate de om oficial!

Mezössy: Eu și în calitate de om oficial mi am spus părerea pe șleau chiar și asupra chestiunilor celor mai delicate.

Contele Tisza: A afirma în publicitate asemenea lucruri e anarotropie politică!

Mezössy răspunde că a aflat cele afirmate din două ziare, unul vienez și unul budapestan.

Contele Tisza spune că n'a intenționat să i ofenzeze pe Mezössy:

Mezössy își repetă declarațiile.

După acest incident, delegatul Săghy adresează ministrului o interpelare lipsită de interes.

Delegațiunea austriacă.

Ședința se începe cu interpelări. Delegatul Dobrnik interpelează în chestiunea reprezentanței protestante în saborul Bosniei; Zazvorcka în chestiunea procesului de presă ce s'a intentat lui Koliser.

Președintele Glombinski, anunță apoi că comisiunea prieteniei austro-italiană i-a adresat un raport, în care se spune că din mai multe părți ale Austriei se solicită reducerea cheltuielilor militare, pentru cazul dacă s'ar obține pentru acest lucru și concursul camerei italiene.

Delegatul Seitz interpelează pe ministrul de externe în chestiunea atacului ce a îndreptat primarul Romei, Nathan împotriva papei, precum și în chestiunea răspunsul ce a dat la acest atac primarul Vienei, Porzer, răspuns în care cucerirea Romei de către neamul italian e infierată drept cea mai mare pată de rușine a istoriei univesale.

Urmează bugetul cabinetului de externe, prezentat de raportorul, marchizul de Bacquehem.

Delegatul Sustersici regretă că Bosniecii nu sânt reprezentați în delegațiune. Baronul Gantech spune că anexiunea a avut cel mai deplin succes și arată avantajele ei. Baljak spune că anexiunea a avut caracterul unei expediții contra Sârbilor. Sârbii au fost prizoniți într'un mod nemilos și în faimosul proces de înaltă tradare.

Grabmeyer: În Italia se spionează orice mișcare a monarhiei și există tendințe de recucerire a Triestului și Trientului. Massaryk constată că Slavii nu se entuziasmează pentru alianța cu Germania, deoarece guvernul Prusiei prigonește pe frații lor de acolo. Anexiunea e dovada lipsei noastre de energie în politica externă. Așteaptă ca Rusia, dând o nouă direcțiune politice sale, să fie statul conducător al Slavorilor.

Simionovici: România dorește să se alăture la tripla alianță și în mod formal. Românii aduc neputințele serviciilor politice noastre, fără ca să fie răsplătiți pentru atitudinea lor amicală și sinceră. Constituie o veșnică piedică pentru consolidarea bunelor relațiuni cu România, neomenoasa prigonire la care sânt expuși Românii din Ungaria

din partea Ungurilor. Există cu toate acestea nădejdi că Românii se vor împăca cu Ungurii. Roagă pe ministrul de externe, ca în interesul bine priceput al monarhiei să intervie cu toată autoritatea sa în favoarea unei soluții cinștite a conflictului maghiaro-român.

Bajlak spune că popoarele slave din Balcani nu simpatizează politica guvernului austriac, de oarece acesta reprezintă și promovează acolo interesele germanizmului. Față cu Croații se impune o politică mai liberală. Ce privește situația națiunilor nemaghiare din Ungaria, e de-a dreptul intolerabilă și se miră cum ministrul de externe poate s'o tolereze atâta vreme.

Delegatul Herzmansky vorbește despre scumpirea tralului în monarhie.

Contele Aehrethal răspunde la interpelarea delegatului Seitz și declară că, în baza dreptului internațional, nu poate să se îngereze în afacerile interne ale altor state. Primarul Nathan, când a atacat Vaticanul, a vorbit ca particular și nu în calitate de om politic. Acelaș lucru l-a făcut și primarul Porzer, care nu e nici el funcționar al statului.

Deschiderea parlamentului belgian.

Manifestații anticlericale.

Marți după amiază s'a deschis parlamentul belgian, începându-și cea dintâi sesiune parlamentară sub oblăduirea noului rege Albert. Poporul belgian aproape de-o jumătate veac geme supt jugul clericalilor și e foarte explicabil, că după moartea regelui Leopold, care era mare clerical, lumea aștepta cu multă nerăbdare să vadă în ce parte va înclina regele Albert, acărui politică nu-o cunoșteau încă cu dinadinsul. De prin anii 85 la cîrma țării stă un guvern clerical și deatunci încoaci sistemul electoral a trecut prin două faze; în anul 1903 a fost introdus votul universal, dar nu așa dupăcum ar fi dorit poporul, ci pe bazele pluralității — de unde a fost smulsă ulterior și stîrpirura lui Andrassy — și puțin după aceea a fost introdus sistemul electoral proporțional. — Prin apucăturile acestea clericali au putut să ocîrmuiască

Corsica (Colomba), Italia (Mateo Falcone), Franța de Miazăzi (Vépus d'Ille), Litvania (Lokis), Rusia (Les débuts d'un aventurier), etc., sau din trecutul Franței (La Jacquesie, Cathérine de Médicis, La Chronique du temp de Charles IX, etc.)

A fost romantic prin dragostea pentru naturile sălbatice, cari ascultă de patime, fără a cumpăni mult și prin îngrijirea deosebită a adevărului istoric, a coloarei locale.

Dar în privința stilului n'a urmat pilda romanicilor, n'a căutat să zugrăvească, să deștepte vederii, miroase și gusturi, ci a întrebunțat o limbă simplă, dar precisă, fără zorzoane, așa că în privința aceasta s'ar putea socoti între clasici. De aceea stilul lui nu a îmbătrânit și l putem citi cu plăcere, fără a ne jigni ca de imaginile și infioriturile de mult răsuflate ale altor români.

Prosper Mérimée a învățat dreptul ca toți tinerii din burghezia bogată de pe acea vreme, dar foarte de tînăr s'a aruncat în literatură, a făcut politică liberală și la 1831, aceștia l au încredințat slujba de Inspector al monumentelor istorice.

A călătorit în Spania, Anglia, Răsărit, Grecia. Lucru rar pentru un francez, vorbea o mulțime de limbi și a tradus din rusește, etc. A adâncit literatura clasică, dar și a popoarelor contemporane.

Fiind arheolog, a intrat pe după 1840 la Académie des Inscriptions, apoi la Académie.

Beyle (Stendhal) cu care a făcut cunoștință la vârsta de 19 ani, a avut mare înflăurire asupra-l. Beyle era mai filosof, dar Mérimée, mai mult om de știință și artist. E cel mai însemnat artist dintre romantici.

Nuvelele lui sânt și bucăți cari ne arată viața poporului și epoci de cari e vorba, dar și bu-

căți de artă foarte îngrijite ca formă. Mérimée putea concentra mult în cuvinte puține.

Victor Hugo, cu care mai apoi a avut neînțelegeri politice, l a admirat dintru întâi ca pe cel mai de frunte scriitor în proză. Din Prosper Mérimée, așezând altfel literele, a scos «Première prose», laudă, în adevăr, meritată.

Am spus că Mérimée își ascundea cu îngrijire sentimentele sale personale. Dar asta nu înseamnă că nu le exterioriza și intrupa în persoanele din scrierile sa'e.

G. Brandes zice că n'a putut da caracterele femeiești, totuși în «Don Juan de Marana», vedem cât de bine prinde deosebirea între caracterul lui don Garcia, don Juan și cele două surori Fausta și Tereza.

În toate scrierile lui a ales subiecte violente, ba mai târziu chiar monstruoase. În Lokis cade în satanism, de altfel la modă pe vremea aceea.

G. Brandes, după care dăm aceste notițe, îl numește: «Pictorul soartei nelndurate, al patimei sînice, care înfruntă legile sociale, când birue și pe cari o socot criminală, când cade înfrîntă».

Prosper Mérimée zeflemiște totul și chiar pe sine însuși. E caracteristică istoria așa zisului théâtre de Clara Gazul, bucăți alcătuite de el, dar cari pretindea că le a tradus din spaniolește și că sânt lucrări ale unei scriitoare Clara Gazul. A dat până și portretul ei, deși n'a trăit vre o dată o Clara Gazul în Spania. Mai târziu a publicat sub nume de «La Guzla» culegere de balade iliriene, punându-le pe seama unui închipuit Hyacinthe Maglanowich.

Iar «Guzla» care înseamnă vioră ori cobză

este anagrama cuvîntului Gazul, de care am vorbit mai sus.

A reușit a le da așa de multă culoare locală, în cât un Neamț le-a tradus în metrul original slav, pe care, zicea el, Mérimée l'a păstrat în proza sa!

Caracteristica felului de ironie, întrebunțat de Mérimée este că, vorbind rece și părînd nepăsător, în «Tamangö» de pildă, despre grozăviile negoșului cu robi negri, ne spune că mateloșii francezi au scos furcile de lemn cu cari erau legați de gât robii și le au pus carcane și obeze de fier, arătînd astfel superioritatea civilizației europene. Și mai departe: «căpitanul se coborî în camera sa, porunci de-l aduseră pe Alșe și căută s'o mîngăie: dar nici desmierdările, nici loviturile chiar, căci la urma urmei pierzi răbdarea, n'au putut o îmblânzi pe Neagra cea frumoasă.

Don Juan de Marana, pe care o dăm aci, dovedește acelaș spirit. Ne arată ce puțin l-a împiedecat pe Don Juan dela viața destrăbălată și crime, creșterea evlavioasă ce i-a dat muma-sa și cum, în mijlocul studenților stricați din Salamanca, a ajuns a-i întrece și a săvârși grozăviile cele mai neînchipuite. Don Garcia intrupează pe omul atât de înrăutățit, încât văzându-se că moare, tot hulește și batjocurește tot, urmînd până ce își dă sufletul cu lozinca: Nimic sfânt!

Dimpotrivă don Juan, după ce se coboară până în fundul prăpastiei nelegiuirilor, găsește calea pocăinței, învățăturile din copilărie se deșteaptă. Pocăirea lui don Juan ne lămurește mai bine decît cel mai adânc studiu medical, convertirea atâtor înținați de păcatele grele. Prosper Mérimée se dovedește cunoscător al vremii în care se

până azi destinele țării, dar tirăria lor a trezit îndemnul la o muncă înfrigurată și în partidele opoziționale, mai ales la socialiști. Mușămărită aprigului lor conducător Vandervelde, azi sânt un partid puternic a cărui cuvânt compoartă oarecare greutate.

În urma activității acestor fracțiuni sănătoase, majoritatea parlamentară a clericilor a fost an de an fărîmată și la alegerile din urmă fusese redusă la șase voturi, drept probă, că aderenții clericilor în popor se împuținează și majoritatea clericală în parlament a fost numai un joc urit, care se sprijinea pe fașificarea voinței poporului. Opoziționali aveau cuvînt să fie convinși că la cele mai apropiate alegeri vor înfringe partidul clerical. Elementele progresiste cunoscând pe regele Albert drept un domnitor cu vederile largi și cu multă înțelegere pentru nevoile norodului, credeau, că va dizolva parlamentul. În mesajul de tron pe care Albert abea și-l începuse, s'a dovedit însă că regele e moștenitorul și reprezentantul convins al ideilor și politicii defunctului Leopold.

Vorbirea lui Albert a stîrnit viu rezon în auditoriul care a început să manifesteze sgomotos, dînd expresie desaprobării sale. Deputații socialiști și liberali vociferau manifestând pentru votul universal, egal și secret și gălăgia luase proporții atât de mari încît regele nici n'a putut să-și țină vorbirea. După ce s'a mai restabilit liniștea, a început să vorbească, dar abea spusese câteva vorbe, zicînd că singura reformă ce va introduce noul parlament va fi egala îndreptățire a școlilor mănăstirești cu școlile statului — și manifestația s'a ridicat din nou, atât de puternică încît regele a părăsit în fugă sala de ședințe.

Manifestațiile din parlament au continuat apoi și pe străzi și belgienii s'au alăturat cu căldură la cei ce se vedeau nesocotiți.

Momentul acesta va fi de o însemnătate epocală pentru viitorul țării.

petrec întâmplările povestite, cunoscător al psihologiei bărbaților și îndeosebi al femeilor.

Fausta e un caracter minusat prins, tot astfel și Tereza. Dragostea celei dintîi s'a prefăcut în ură, când a văzut mișcarea lui don Garcia; a celei lalte dăinuște până la sfârșit e gata a părăsi mănăstirea, a fugi cu don Juan, care voia să-și completeze lista bărbaților înșelați, punînd la frunte pe Isus, a cărui mireasă era acum Tereza. Iar când don Juan zdrobit de vedeni fioroase se întoarce la calea cinstei, Tereza, pîn' ce moare, îl învinuie, că n'a lubit-o nici odată!

»Venus d'Ille« pleacă dela arheologie, ne dă o descriere vioae și plină de culoare locală a familiei arheologului din Ille, apoi zeflemisindu și colegii în romantism, ne dă o minune săvîrșită de statuia zeiței păgâne: omorul spăimîntător a tinărului în noaptea nunței.

Dela el putem învăța ce tîrle dă lucrărilor de artă stilul îngrijit, care face dintr'o bucată bine încheiată ca psihologie, operă în adevăr artistică, în stare a se citi cu plăcere și la patruzeci de ani după moartea autorului ei.

Manifestațiile din parlament.

De zile întregi se prevedea că mesajul de tron va întâmpina o primire furtunoasă în casa țării. Faptul s'a adevărit întru toate și partidul muncitorimii a înscenat o manifestația monstruoasă când regele a început să vorbească.

Ieri pe la amiază poliția înțesase ușițele carel duceau la parlament și muncitorimea în număr de vre-o zece mii s'a grămădit spre mijlocul orașului, huiduind clericali și manifestând pentru votul universal.

Regele a sosit călare dela palat cu suita sa și la ceasurile două a intrat în sală unde-l aștepta familia regală. În clipa când regele s'a urcat pe podiul unde-l era tronul, Vandervelde a dat semnalul și decădată trei-zece de senatori și deputați au sărit în picioare strigînd:

— *Dizolvare! Trăiască votul universal!*

Pe urmă au bombardat tronul regelui cu ghemuri de hârtie pe care era scris cuvîntul «Dissolution». Lucrul acesta a durat vre-o zece minute; regele sta palid în picioare, cu hârtiile în mână și în vîlmășagul de glasuri nu putea spune nici o vorbă. Clericali văzînd că manifestația nu se mai sfârșește au înscenat o contra-manifestație, făcînd un sgomot infernal. Se părea de multe ori că s'au luptat la încăerare. Socialiștii strigau regelui:

— *Guvernul dumnitale reprezintă Vaticanul și nu poporul belgian! Guvernul adevărat e guvernul minorității!*

Peste un sfert de cîas s'au mai liniștit și regele a început să citească vorbirea, pe urmă socialiștii au început iar și regele cu familia a plecat de zor spre ieșire.

Impresie în public.

După întâmplarea din parlament se poate deduce că se pregătesc evenimente însemnate și se pot aștepta și turburări în popor dacă guvernul clerical va continua să se susțină. Chiar liberalii cei mai cumpăniți sînt revoltați de felul în care s'au dezvoltat lucrurile și cer îndepărtarea clericilor. Mesajul de tron nu se ocupă decît cu reforme clericale și opoziționali sînt hotărîți să împiedice chiar cu forța executarea reformei ce privește școlile mănăstirești. În general s'a desaprobat faptul că regele s'a oferit unealtă în mîna clericilor, fără să fi avut mai înainte în vedere nevoile poporului.

Vandervelde a declarat că manifestația n'a fost îndreptată contra regelui, ci a partidului clerical care face abuz de putere. Totodată a desmîniț faptul că lumea din piață a flulerat după regina în momentul când se da jos din faetonul său în fața parlamentului. Poliția a arestat un deputat socialist; în întreg orașul e fierbere. Se așteaptă în fiecare clipă să izbucnească turburări pe străzi, căci pretutindeni se mișcă valuri imense de lume.

O alianță balcanică.

— **Un pact bulgaro-sârbo-greco-munte-negrean.** —

Ziarul »Sabah« din Constantinopol discută într'un recent număr al său chestia unei alianțe ce s'ar fi pus la cale între Bulgaria, Serbia, Grecia și Muntenegru în urma versiunii încheierii unei alianțe turco-române.

Articolul prezintă o importanță reală întrucît arată punctul de vedere turcesc în această chestie, îl dăm aci în întregime. Iată-l:

Corespondentul lui »Times« din Sofia reînlește un zvon, care se lvice acum un an și jumătate și care pe atunci dăduse prilej de multe comentarii în presă. Numitul publicist vorbește despre niște tratative bulgaro-sârbe în scopul încheierii unei alianțe la care vor participa Muntenegru și Grecia.

Pe înțelesul tuturor, acest zvon se poate preciza: »Să lucrează la o confederație balcanică

fără Turcia». Dar rostul lui nu e numai acesta, ci »creierea uniunii balcanice în contra Turciei«.

Care stat simte necesitatea încheierii unei astfel de uniuni — sau mai bine zis, alianțe? Bulgaria. Și de ce? Pentru că convenția militară turco-română — a cărei încheiere o anunță presa străină, — îngrijorează pe vecinii noștri din noul regat.

De mai multe ori am spus, că între Turcia și România nu există o convenție militară scrisă, dar că relațiile ambelor țări se potrivesc cu o alianță.

Să presupunem că s'a încheiat o alianță între aceste două țări. Această alianță, care ar trebui neapărat să fie defensivă și sub nici un cuvînt ofensivă, prin urmare admisibilă de toți, de ce oare să îngrijoreze pe Bulgaria? A arăta îngrijorare nu însemnează oare a recunoaște că se hrănesc năzuințe contrarii statului-quo?

Dacă — după cum pretinde corespondentul din Sofia al lui »Times« — zvonul despre o apropiere turco-română provocă atîta îngrijorare și alarmă la Sofia, pentru Sublima Poartă și cabinetul bucureștean, mai bună avertizare decît asta nu se poate închipui și — în acest caz — devine clar, că politica bulgară urmărește scopuri incompatibile cu era actuală.

E clar, pe de altă parte, că atât Turcia cît și România doresc și tind la conservarea statului-quo. Prin urmare luarea de măsuri pentru zădărnicierea aspirațiilor protivnice statului-quo devine și mai necesară.

Nefiindu-ne cunoscut dacă au sau nu loc tratative bulgaro-sârbe în zisul sens exprimăm această părere nu către guvernul și presa bulgară, ci pe baza informațiilor reprezentantului lui »Times«.

Fie acest zvon fals, fie adevărat, o examinare a chestiei, dacă e sau nu cu puțință o astfel de alianță (bulgaro-sârbo-greco-munte-negreană), nu ne pare lipsită de folos.

Pe ce bază și în ce scop, va încheia Serbia o alianță cu Bulgaria? În schimbul serviciului ce-l va presta Bulgariei — presupunîndu-se că grupul de aliați va ajunge la un rezultat favorabil — ce interes îl va fi asigurat Serbiei?

Interesele reale ale Serbiei cer să se aștepte a se vedea ce întârșire va lua acțiunea Europei centrale la păstrarea liniștei. Căci, chiar dacă s'ar presupune că guvernul dela Belgrad urmărește o politică de rasă, cugetătorii Sârbi nu pot uita că populațiunea otomană de naționalitate sârbă e în cantitate mică, fără importanță. Marea majoritate a Sârbilor se găsește alurea. Această asertațiune e în vigoare, bine înțeleasă, și pentru Muntenegru.

Mai trebuie luat în seamă și faptul că, după ce au întreprins de mai multe ori demersuri spre o înțelegere directă și n'au reușit nici odată, Serbia și Muntenegru prin intermediul Bulgariei, ajunge vor acuma la aceasta? Și întru cît se potrivește cu interesele Serbiei și Muntenegrului aflarea acestor state sub efectele mijlocirei bulgărești?

Dar ce i de zis asupra zvonului despre alipirea Greciei la această alianță?

Dela o vreme încoace, două versiuni circulă adesea prin presă: una, relativ la o înțelegere între bisericile bulgară și greacă, alta despre o alianță greco-bulgară. Cea dintîi chestiune — o afacere bisericească — n'are nici o legătură cu politica otomană.

Politica beneficiului din certurile dintre naționalitățile otomane — o însușire a vechilului regim — este dezaprobată de guvernul constituțional. Dovadă: spre a pune capăt diferendului bisericesc, ce cauzează ostilități între cele două naționalități otomane rumeliote, noul guvern a făcut sacrificii materiale și morale. Este probabil că la o împăcare între bisericile bulgară și greacă tot se va ajunge într'o zi, cu toate că evenimentele dovedesc că acest timp n'a venit încă.

În adevăr, dacă s'ar limita lucrul numai la afacerile religioase ale regatului bulgar independent, această parte a chestiunii corespunde cu tendința urmată de patriarhatul ecumenic față de autonomia religioasă a statelor independente. Nu este la fel însă, chestiunea unei alianțe politice între Grecia și Bulgaria. Dacă scopul alianței este conservarea statu quo-lui, în acest caz atât Bulgaria cît și Grecia și Turcia ar trebui să caute

Stabilimentul medical

Dr. A. COSMUTZA
Budapesta, Ferencz körút No 29.

S'a deschis în 1. Mai 1910 pentru morburii interne, de nervi, chirurgie și urologie.

La cerința publicului stă la dispoziție în cazuri grele consultările cu cei mai renumiți profesori și specialiști din Budapesta.

Laboratoriu medical și bacteriologic.

a o încheia. Căci azi nu se poate găsi un partizan mai sincer al statu-quo-ului balcanic, decât Turcia. Dar nu se poate crede că baza alianței este statu-quo, căci depeșă din »Times« atribue Bulgariei dorința unei alianțe în dorința provocată de asigurarea statu-quo-ului balcanic prin întărirea legăturilor turco-române.

Atunci se impune întrebarea: pe ce bază vor să încheie alianță Bulgaria și Grecia? Ce interes va avea Grecia în această afacere? Dacă Bulgaria ar asigura Greciei, Serbiei și Muntenegrului condițiuni avantajoase, atunci unde vor rămâne aspirațiile idealiste foarte vaste ale politicianilor bulgari?

Fiecare din toate aceste împrejurări arată cât e de grea încheierea alianței de care vorbește »Times«.

O alianță se poate încheia, dar cu condiția ca în ea să fie unii cari păcălesc și alții cari sânt păcăliți. Bulgaria fiind statul cel mai puternic dintre celelalte aliate presupuse, nu se va lăsa să fie păcălită, dar și nici celelalte guverne nu vor fi atât de naive ca să se lase să fie trase pe sfoară.

Anul trecut, tocmai în sezonul de față regele Bulgariei a făcut o călătorie în Serbia sub pretext de vînat. Pe atunci s'au stîrmit zvonuri de acestea. Era vorba chiar de o logodnă a principelui moștenitor sârb cu una din fiicele regelui Bulgariei. Toate aceste zvonuri au fost apoi risipite de vînturi. Poate că și acum este acelaș lucru, ba chiar foarte probabil, căci în această alianță, ce se pune la cale, după cum se înțelege pe o bază de aspirațiuni, părțile contractante nu găsesc interese egale.

Față de toate aceste alianțe pretinse și utopice, lumea otomană e mîndră de a vedea numai un fapt mare, strălucitor: manevrele noastre ce scot la iveală forța noastră militară. Parada ce va avea loc peste câteva zile în prezența padișahului pe câmpul manevrelor, va înfățișa clar marea forță, care e cea mai sigură garanție pentru apărarea statului-quo. Progresele neîncetate ale armatei otomane ar trebui să satisfacă pe toți doritorii de pace, căci această armată este cel mai bun și sincer apărător al statu-quo-ului balcanic.

606

În Academia Română.

— O comunicare a d-lui Dr. Marinescu. —

Un frumos tur de forță, a fost — scrie »L'Independance Roumaine« — comunicarea dlui Dr. Marinescu la Academia Română asupra descoperirii Dr.-ului Ehrlich; ilustrul profesor a știut să facă interesant și atrăgător chiar, un subiect Ingrat și în genere confuz, pentru un profan, din pricina amănunțelor tehnice.

Atît savanții noștri prezenți la ședința de Sămbătă, a Academiei cît și numerosul auditor ce umplea locurile rezervate publicului, au putut fi satisfăcuți; căci sânt cu toții lămurii asupra valorii falmoase descoperiri a celebrului medic german, care a fost denumit în sânul savantei adunări dela Academia română, de un »adevărat apostol al științei«.

Savantul profesor Dr. Marinescu, a debutat în comunicarea sa, printr'un scurt istoric al științei în general și în particular al medicinei.

Medicina, spunea d-sa, se află actualmente într'a treia fază și adică în faza experimentală.

Astăzi se lucrează în laborator și pe baza observațiilor culese se alcătuiește totul. Apoi Dr.-ul Marinescu cuprinde sămburele subiectului; el

vorbește de valcarea Dr.-ului Ehrlich și de importanța descoperirii sale și vorbește despre aceasta cu un entuziasm convins. Arată pe ilustrul savant german, în laboratorul său, urmărind opera sa, în timp de douăzeci de ani, fără întrerupere cu o admirabilă răbdare și o tenacitate extraordinară.

În sfârșit, iată sosind descoperirea științifică, încoronând acea muncă enormă și atâtea laborioase eforturi.

Drul Marinescu pune punctul pe l. El explică felul cum lucrează preșosul remediu și mai întâi expune cu o perfectă claritate în ce mod își câștigă organismul imunitatea.

Celula este înconjurată de organe înfinit de mici prin care se operează nutriția, alimentația și propria sa dezvoltare.

Întâmplându-se ca celula să fie atacată de o toxină (otrăvă produsă de microbi) imediat organele ce înconjoară celula, se înmulțesc pe hypergenerațiuni și o împiedică de a pătrunde. Se produce atunci, o adevărată luptă. Și dacă toxina izbutește a pătrunde în celulă, — o distruge. Dacă dimpotrivă, o respinge, ea e luată împreună cu micile organe salvatoare și dusă în torrentul circulator.

Toate, atunci, formează împreună anti-toxina, care asigură imunitatea organismului.

Fie-care fel de boală își are imunitatea sa particulară.

Drul Marinescu vorbește apoi, de diferitele medicamente, întrebuințate, în contra acestei avarii a sîngelui, înaintea lui 606.

Subliniază, că remediuul lui Ehrlich combate cu succes microbul, fără a atinge organismul.

Oratorul vorbește de aplicarea lui 606 la boalele nervoase și insistă în mod particular asupra cazurilor de paralyzie, aproape necunoscute în secolul XVIII-lea, și cari sânt atât de dese în ziua de azi. Semnalează în trecere, că afecțiunea aceasta nervoasă, face de obicei cele mai mari ravagii printre lucrătorii drumului de fier și în special printre mecanici și focari.

Drul Marinescu, găsește că descoperirea drului Ehrlich a fost primită cu prea mult scepticism de unii și cu prea mult entuziasm de alții.

Blamează atitudinea savanților francezi și în special a drului Doyen, care, după părerea sa, nu au apreciat îndeajuns valoarea noului remediu.

Ei nu crede că cele câteva cazuri mortale cari s'au produs, au putut avea de cauză întrebuințarea lui 606. Se pot imputa acele cazuri, numai stărei desperade a bolnavilor cărora li-s'a făcut injecția cu 606.

Savantul doctor, concludă că ne găsim în fața unui medicament mult superior mercurului. El dărimă bazele seroterapiei sifilistice și asigură unitatea pasivă.

Cu toate acestea drul Marinescu e de părerea că descoperirea aceasta e perfectibilă și că 606 este începutul unei serii de noi descoperiri.

Dar rezultatele obținute deja sânt demne de remarcat sub toate rapoartele.

Această interesantă comunicare a fost ascultată la ședința Academiei române, cu tot interesul ce-l prezintă importanța subiectului și felul măiestru cum a fost tratat.

Chestiunea irlandeză.

VI*).

Emanciparea catolicilor (1829).

Străduințele patrioților irlandezi aveau să fie încununată de un succes parțial: emanciparea catolicilor, căreia avea să-i urmeze peste câțiva ani emanciparea economică.

În ciuda crizelor ministeriale provocate de chestiunea catolică, abia la 1829 a fost cu puțință rezolvirea acestei chestiuni, prin o lege adoptată de ambele camere. După moartea lui Grattan, moștenitorul său politic William Plunkett, irlandez protestant și avocat ca și Grattan, aduse din nou în discuție, în camera deputaților, reclamațiile catolicilor propunând camerei, la 28 Februarie 1821, să se constituie în comisiune pentru examinarea lor. Propunerea fu primită cu 227 voturi contra alor 221. Plunkett prezintă două proiecte: unul le dădea catolicilor dreptul de a ocupa orice funcție publică, în afară de funcția de cancelar al Angliei și vice-rege al Irlandei; al doilea îi dădea regelui un drept de veto în ce privește numirea episcopilor (din partea Romei) și le impunea preoților catolici un jurământ politic pe care putea să-l depună fără scrupule.

În discuția aceasta Canning și-a rostit unul dintre cele mai frumoase discursuri în favorul catolicilor, secerând aplauze chiar din partea dușmanilor. În a doua cetire, proiectul e adoptat cu 254 voturi contra alor 243, iar în a treia cetire cu 226 voturi contra alor 197. Discursul lui Canning avuse efect. Din nenorocire, camera lorzilor era ostilă emancipării. Cu toate aceste guvernul ar fi putut să învingă opoziția lorzilor, dacă ar fi depus în favorul proiectului un minim de stăruințe. Dar majoritatea membrilor cabinetului erau și ei contra emancipării și chiar și fratele Regelui, ducele de York, moștenitorul presumpțiv al tronului, se declară împotriva ei. Între astfel de împrejurări proiectul adoptat de camera deputaților a fost respins de lorzi cu 159 voturi contra alor 120.

Pentru a-și întări poziția și a-și rallya voturile, premierul Liverpool se hotărî pentru o remaniere ministerială largă și o mișcare tot atât de largă în administrația înaltă. Canning fu numit guvernor general al Indiilor; Robert Peel ajunse secretar general al ministerului de interne; marchizul Buckingham, nepotul lui Grenville și șeful partidului, fu numit duce etc. Pentru e calma spiritele din Irlanda, guvernul numi vice-rege pe marchizul Wellesley, bărbat politic cu vederi liberale, iar pe Plunkett îl numi procuror general.

Numirile aceste nu puteau să aibă însă rezultatul așteptat. Atât despre Wellesley cît și despre Plunkett se știa că sânt favorabili reclamațiilor catolicilor și acum aveau să reprezinte un guvern care le refuza egalitatea politică! În acelaș timp însă alături de acești doi prieteni ai emancipării rămăseră în slujbă o seamă de funcționari înalți, ostili emancipării, provocând un antagonism primejdios în înalta administrație irlandeză. Și asta într'un moment când catolicii erau extrem de agitați în urma respingerii proiectului prezentat de Plunkett, iar protestanții îngrozii de un șir de crime politice îndreptate împotriva persoanei și a bunurilor lor.

Dela 1798 și 1803 încoace Irlandezii renunțaseră la insurecția armată, convingându-se despre neputința lor de-a duce război deschis cu puternicul stat englez. Se formase însă o nouă asociație misterioasă numită „Whiteboys“, (flăcăii albi), cari se hotărî să pedepsiască ei pe cei ce îi vor asupra pe irlandezi. Războiul lor era îndreptat mai ales împotriva proprietarilor protestanți cari îi neîndreptățiau

* Vezi »Tribuna« n-rul 214, 217, 219, 220, 225 228.

Cei cari doresc: **mobile**

bune, frumoase, ieftine,

să se adreseze cu toată încrederea fabricanților de mobile
Székely și Réti
din Marosvásárhely,
(Piața Széchenyi 47).

La cerere prezentăm și în provincie bogata noastră colecție. La înțelegere aparte expedăm franco în orice parte a Ardealului. - Atelier de primul rang.
— Mare asortiment de trusouri pentru mirese.

pe arendașii catolici. Aproape nu trecea săptămână ca vre-unul dintre acești proprietari să nu fie asasinat, el și întreaga lui familie. Și crimele aceste se săvârșeau în ziua mare, și cu toate acestea nu se găsea nici un martor, de oarece tot poporul era de partea asasinilor misterioși.

Crimele aceste ajunseră însă atât de dese și de-o cruzime atât de revoltătoare, încât parlamentul, la cererea guvernului, votă o lege excepțională, deocamdată pe 6 luni, apoi prelungită. — prin care viceregele primi autorizația de-a declara în stare de asediu orice comitat în care s'ar săvârși crime. O altă lege aduce restricții severe în ce privește fabricarea și vânzarea armelor. Grație acestor măsuri excepționale Wellesley reuși să stabilească ordinea. Dar în schimb se năpăstuise asupra țării o altă nenorocire: foametea.

Toamna anului 1821 fusesese ploioasă și cartofii, nutremântul de căpetenie al Irlandezilor, începură să putreziască în pământ. Pe la începutul anului 1822 prețul cartofilor se încinci. Urmează o mizerie nespasă și boli, cari secerau mii de vieți. Guvernul englez deschise o subscripție publică, care aduse mai multe milioane. Ajutorul cel mai mare le veni însă de sus: o recoltă bună în anul următor. Neînțelegerile dintre catolici și protestanți însă nu încetară nici după aceasta.

În vremea aceasta în Anglia Canning, care se pregătea să plece în Indii, în noua sa slujbă, făcuse o ultimă încercare în favorul catolicilor. Deocamdată propuse admiterea în camera lorzilor a parilor catolici, între cari se aflau reprezentanți ai celor mai fruntașe familii din țară. Canning spera că lorzii vor fi mai accesibili față cu emancipare parțială și-și dădea seama că consecința logică avea să fie apoi o emancipare generală. Propunerea lui însă fu respinsă de lorzi; numai deputații o adoptară cu o mică majoritate.

Canning n'avea însă să plece. Moartea lui Castlereagh, care într'un acces de nebunie se sinucise, îl aduse în fruntea ministerului de externe, făcând din el spiritul îndrumător al guvernului. Fără îndoială, Canning era hotărât să realizeze emanciparea catolicilor, dar împrejurările nu erau încă favorabile. În anul 1825 rosti un discurs splendid pentru propunerea lui Burdett, făcută în favorul catolicilor. Ca de obicei, deputații adoptară propunerea, dar lorzii o respinseră.

La 1827 marele duce de York și în același an premierul Liverpool se retrage, cedându-și locul lui Canning. Noul premier declară că guvernul e hotărât să rezolve chestiunea catolică. Înainte de a-și putea însă realiza programul, Canning moare subit.

În locul liberalilor veni la putere conservatorii, în frunte cu Wellington ca ministru-președinte. Amicii lui Canning, în frunte cu Palmerston, fuzionară cu partidul liber și trecură în opoziție. Se făcu o mișcare întinsă în toată administrația. Nu mai era vorbă de emanciparea catolicilor și irlandezii credeau că nu mai au ce spera, în vreme ce triumful nu avea să mai întârzie decât puțină vreme, — grație agitației neobosite alui O'Connell.

Acest agitator crease la 1823 o nouă organizație catolică, în locul „biroului catolic” și al „comitetului catolicilor” dizolvate de guvern. Toată Irlanda catolică se grupă în jurul noii organizații. Cinci milioane de catolici ascultau de această asociație condusă de O'Connell. Protestanții, din partea lor, alcătuiseră și ei o organizație de logi oron-giste, numărând aproape 800.000 afiliați.

Toate încercările guvernului englez de-a pune capăt agitației legale fură zădărnice. Asociația catolică, după ce se dizolvase de formă, a doua zi se reconstituie din nou sub titlul unei asociații exclusiv caritabile. Organizația dispunea de fonduri, de ziare, de oratori; publica manifeste și broșuri, și ținea numeroase meetinguri. Și, înainte de toate, avea

în frunte un bărbat nu numai de o îndrăzneală rară, dar și de-o prudență extraordinară în ce privește execuția planurilor. Talentul său de organizație făcu minuni. La cuvântul său de ordine, alegătorii catolici din colegiul dela Waterford, aproape toți arendași mici, votară pentru un candidat protestant, împotriva lordului Beresford, proprietarul pământurilor pe cari le țineau în arendă. În anul 1828 dădu o nouă probă și mai strălucită: își puse candidatura, în colegiul Clare, împotriva lui Vesey Fitzgerald, noul președinte al biroului de comerț. O'Connell știa că fiind catolic n'avea drept de-a fi ales și alegerea avea să fie casată. *Cu toate acestea își puse candidatura și reuși.*

Guvernul se văzu bătut de organizația lui O'Connell, care în viitor putea alege în toate colegiile pe cine voia. Un guvern nu se poate expune la manifestații atât de primejdioase și Robert Peel, noul ministru-președinte, se hotărî să săvârșească opera emancipării catolicilor. Îndată după deschiderea sesiunii din 1829 propune camerelor un proiect de lege prin care li-se recunosc catolicilor drepturile de cetățeni, în schimbul unui jurământ care nu jignia conștiința lor. Pe viitor catolicii puteau să ocupe orice funcții, cu excepția funcției de cancelar al Angliei și Irlandei și vicerege al Irlandei.

Cu această reformă începe o nouă eră în istoria Angliei.

Scrisori din Caransebeș.

Caransebeș, la 7 Nov. 1910.

În ultima scrisoare am comunicat vestea înfrângerii lui Burdia, ce a suferit-o la alegerile din sinul Reuniunii de cântări, care și-a ales președinte pe dl Dr. Gheorghe Lăbontiu, iar comitetul exclusiv numai dintre naționaliștii probați. Ei bine, această veste plăcută, a scos din sărite pe regele Danemarcei de Sud, pe Burdia; imediat a grijit să nimicească alegerea cu apucăturile cele mai neonestele. Și cu succes! Erau unii de părerea, că existența Reuniunii de cântări e în pericol, dacă nu cedează și împlinește dezideratele lui Burdia, și întreg comitetul cu președintele în frunte a abzis.

S'a procedat deci la alegerea nouă. Fostul președinte, satelitul-cumnat alui Burdia, Borțun, la porunca lui Burdia a cutrierat orașul după membrii noul, Burdiști. Le a succes a înscrie vre-o șapte jidani și vre-o patru germani, destul, ca să majorizeze voința obștei. Iar la convocarea adunării generale, cu șirelicuri au lăsat nechemajii, membri noul naționaliști, iar alegerea au eșecut-o cu atâtea apucături necinstite și nepermise, de-a succes a alege în locul lui Borțun pe dl Patriclu Dragalina, care a îmbătrânit ca profesor la preparandia din loc, și cred că n'a avut nevoie, toamă la bătrânețe, să și compromită trecutul cinstit. Dânsul bunăoră așa a fost ales, că fără a se împlini voința membrilor, a vota nominal, președintele ad hoc, primarul Bordan simplamente l a declarat președinte ales.

Eram disperajii. Poftiți și aici învingerea lui Burdia, care declarase, că numai candidatul lui poate fi președinte, cum s'a și întâmplat. Ce n'a putut face o societate cultă, a da probe despre înfruntarea violenței, au făcut cu succes minunat, coriștii. S'au pus în grevă, ne mai voind să cânte. Și dl Dragalina a abzis.

Duminecă, la 6 Nov. a fost deci larăși alegere la Reuniunea de cântări. De data asta a fost reales cu însufiețire, unanimă, dl Dr. Gheorghe Lăbontiu. Vestea aceasta s'a lătit în oraș cu iuțimea fulgerului, și a produs o bucurie nespasă de mare. Era vestea înfrângerii totale a lui Burdia, și lumea răsufla ușurată după biruința de mult dorită. Seara, deși sufla un vânt năprasnic, cetățenii cinstiți au organizat o manifestație cu lămpioane aprinse și în șir lung, în frunte cu harnicii profesori Dragomir și Tataru, la sunetele muzicii,

au străbătut orașul, pe lângă reședința lui Burdia (care de frică coborîse obloanele de fier la fereastră) până la locuința din nou alesului președinte Dr. Lăbontiu.

În mijlocul câtorva sute de oameni, grăește dl Dr. gomir, întrerupt mereu de însufiețitele exclamații ale cetățenilor. Radios răspunde și mulțimește pentru încredere nou alesului președinte. Apoi urmează corul cu câteva cântări frumoase.

Pe urmă convoiul întreg pleacă pentru a se întâlni în curînd în restaurantul lui Lichtnekert.

Aici eram așa de mulți, de n'a mai rămas pui de loc disponibil. Veselia a fost de nedescris. Bărbăteasca vorbire a secretarului episcopesc, Cornean, frumosul toast al doctorului Hadan au plăcut mult.

Vai învinsului! În urma desvălirii iregularităților săvârșite la Comunitatea de avere, Burdia, începe să-și piarză prietenii săi. L-au părăsit jidanii, creștinii, și a rămas numai avizat la societatea patentatului naționaliist Dr. Ionescu. Cu el își face plimbările, cu el ține consilii în colțul cafenelei. În absența lui, stă singur, părăsit, ca puilul cucului.

Cu atât mai deasă și numeroasă e labera națională, adunată zilnic sea a la bere la Lichtnekert. Glumele sărate ale lui Tataru, și umorul sănătos a lui Badea Ștefi din Lugoj și hangul. Cor.

Din străinătate.

Programul guvernului francez. Ieri, Marți, s'a prezintat noul guvern alui Briand parlamentului. După scenele furtunoase cari au premers demisiunii și reconstruirii cabinetului, se credea că și ziua de Marți va fi furtunoasă. Nu s'a întâmplat însă nimic. Prezintarea guvernului s'a făcut în liniște și tot în liniște relativă au fost ascultate și declarațiile ministrului-președinte Briand.

Programul guvernului nu e atât de lămurit cum s'ar fi așteptat. Briand anunță înainte de toate că noul guvern e hotărât să apere și să perfecționeze izbânzele republicei și că se va sprijini numai pe o majoritate republicană. Va prezinta parlamentului proiecte de legi pentru apărarea operei de laicizare a republicei, pentru reforma legii electorale, reforma judicaturei, a pragmaticei de serviciu și a legii impozitelor. Va lupta în același timp împotriva anarhiei și a dizordinei, fără a restrânge însă dreptul de asociere liberă. Guvernul nu va suferi însă ca syndicatele să organizeze o acțiune politică, ci prin o lege va lămuri chestia unei eventuale greve a unor angloiați ai statului. Nu se poate admite ca viața națională să se paralizeze și patria să fie adusă în primejdie. Guvernul va cere deci dela parlament să aprobe niște măsuri proprii, să asigure serviciul administrativ și comunicația și în cazul grevei unor angloiați ai statului.

Briand încheie declarând că guvernul e hotărât să apere și întărească forța armată, care e cea mai sigură garanție a păcii universale.

Îndată după citirea acestor declarații s'a trecut la discuția lor. Discuția e de-o calmitate aproape plictisitoare.

Convenția turco-română în Sobranja bulgară. Din Sofia se anunță: În discuția asupra răspunsului la mesajul de tron a luat cuvântul

Gulere
și
Manșete.

Numai calitate bună.
Marca lanț.

SUC. EMMER FERENCZ
Welsmayr Ferencz
Timișoara, centru, strada Hunyadi

și Malinoff, ministrul de externe al Bulgariei, rostind un mare discurs în care s'a ocupat și cu pretinsa convenție militară turco-română. Malinoff a spus între altele:

Bulgaria a avut totdeauna o politică externă națională, iar nu naționalistă șovinistă. Recenta remaniere ministerială nu a schimbat nimic în politica externă a cabinetului. Bulgaria trebuie să fie puternică căci marile succese ale Bulgariei sunt datorite mai ales forței sale militare. Căblul a practicat și voște să practice și pe viitor față de Turcia un sistem de concesiuni, dar vrea în același timp să găsrască și la Constantinopol același spirit de conciliabune. Intre Bulgaria și Turcia este necesară o amiciție durabilă și puternică. Raporturile turco-bulgare sunt bune, dar ar trebui să fie amicale. Confederațiunea balcanică este încă pe multă vreme o chimă. Alianțele sunt inutile, simple înțelegeri și apropierea popoarelor balcanice sunt suficiente. Într-o astfel de înțelegere rezidă adevărata garanție a păcii în Orient.

Cu România și Serbia, Bulgaria întreține raporturi amicale. Convențiunea turco-română nu există pentru guvernul bulgar, înăl pentru că a fost categoric desmințită, și apoi pentru că din motive ce le cred inutile a le arăta aci. (Sgomot), această convențiune nu va exercita vre-o influență asupra raporturilor bulgaro-române care au fost și vor rămâne amicale.

Chestiunea refugiaților macedoneni a fost tratată cu demnitate pentru Turcia și pentru Bulgaria.

D. Malinoff a desmințit afirmațiunea că ar fi voit să ridice astăzi în fața puterilor chestiunea macedoneană.

Ministrul a declarat apoi că o mare adunare națională va fi convocată. Ea nu va avea un caracter revizionist, ci va pune numai textul constituțiunii în armonie cu situațiunea Bulgariei ca regat independent.

INFORMAȚIUNI.

A R A D, 9 Noemvre n. 1910.

— **Un dar regesc.** Din Iași ni se scrie: Majestatea Sa Regina a trimis I. P. S. S. Mitropolit D. D. Dr. Pimen, împreună cu o scrisoare, două acoperăminte pentru Sfântul Potir (procoveje), lucrate de Majestatea Sa, în formă de brodatie din fire de ibișin și ornate cu pietre limate de diamante, de o valoare artistică neîntrecută și vrednică de Augusta mână de Regina artistă.

Acaste acoperăminte sânt destinate unul pentru biserica Trei Ierahi și altul pentru Biserica Sf. Nicolae Domnesc din Iași de curând restaurate și sfințite. Pe unul sând brodate sublimile cuvinte: «Sus să avem inimile»...

I. P. S. S. Mitropolitul pătruns de recunoștință pentru frumosul dar artistic cu care Majestatea Sa a înzestrat bisericile monumentale din Iași, după ce le a sfințit, le a expus în biserica mitropolită, ca pe niște odoare vrednice de admirat și de imitat.

— **I trebarea unui cititor curios.** Primim dela un cititor următoarea scrisoare:

Onorată redacțiune, Discuția părerilor libere din »Tribuna« a avut drept ramificare o mică polemică între »Drapelul« și dl. Dr. Ioan Lupaș. »Tribuna« a reprodus scrisoarea dlui Lupaș și au rămas cu toții cu impresia că în chestiunea asta dreptatea e de partea dînsului. Am așteptat și răspunsul făgăduit de »Drapelul« după întoarcerea dlui Dr. V. Braniște, dar până azi ziarul din Lugoj nu a mai sufiat nici un cuvânt, deși au trecut de-atunci câteva săptămâni. Poate va fi înțeles și dl. Braniște că e mai bine să nu mai răspundă, neavând ce să opui argumentelor dlui Lupaș. Cu toate acestea să mi-se ierte dacă mi a rămas o nedumerire și nemulțămire de pe urma acestei polemici. Dl. Dr. Lupaș a găsit de cuviință să amestece în discuție și o persoană străină de ea, pe venerabilul președinte al »Asociației« dl

Ioșif Șterca Șuluf, lovindu-l într'un mod puțin cuvințios și pe de-asupra cu aluzii misterioase pe care noi ceice ne aflăm departe de »culisele« centrelor nu le putem înțelege. Ce a putut greși președintele »Asociației« tînărului și îndrăznețului nostru savant? Ce păcate sau tradări misterioase va fi săvîrșit acest om încărunit în merite tocmai acuma la capătul unei vieți pline de fapte frumoase?

Să întreb dacă este lucru cavaleresc și cuvințios ca un tînăr, fle și de valoare recunoscută, să atace în mod atât de neles pe un om bătrîn și cinstit de toți, fără a preciza și dovedi nimica. Specialitatea dlui Lupaș e istoria, poftescă deci și dovedească nu cu cuvinte și afirmații, ci cu fapte, date și documente după metoda științei sale, altfel vom fi nevoiți a-l însira între tinerii »oșelii« neastîmpărați cari surpă și dărmă totul fără să construiască nimica. Aceasta e părerea mea și cred a tuturor celor ce vor fi citit aluziile și atacurile sale puțin motivate. *Dexi et salvavi animam meam.*

Un cititor.

Deși nu aprobăm tonul acestei scrisori, am publicat-o anume spre a nu înăbuși expresia opiniilor contrare și spre a nu ni-se aduce învinuirea că sântem parțial în favoarea unui colaborator pe care altfel îl prețuim. D. Lupaș are deci cuvântul. *Redacția.*

— **Știința medicală în evul mediu.** Azi când pentru cea mai mică sgarietură alergăm la medic, gândindu-ne la începuturile științei acestela ne vine să zîmbim de posibilitatea groaznicilor chinuri ce va fi suferit omenirea pe când actualele mijloace și instrumente chirurgicale erau încă necunoscute.

În Germania contele Declo prin anul 1190 suferea de hidropizie și doctorul său ca să-l vindece l-a spintecat burta fără multă bătaie de cap. Firește, a murit, dar acesta era pe atunci singurul mijloc de al scăpa de suferințele lui pămăntești. În 1194 arhiducele austriac Leopold căzând de pe cal și-a rupt un picior iar medicii nu s'au gândit să l-l amputeze ci l-au bandajat cum a dat sfinți. Zia următoare s'au arătat simptome de cangrenă și atunci îndrăsneau doctorii cu atât mai puțin să se atingă de el. Arhiducele a dat poruncă unui servitor ca să l-l taie c'o săcure. De dureri, s'au poate infecția se învechise, a murit și el.

Și nici chiar cu două veacuri mai târziu nu ne putem mândri cu progresul științific pe teren medical, căci într'un rînd arhiducele și împăratul de mai târziu Albert simțindu se rău credeau că l-or fi înveninat. Fiind chemați doctorii curții aceștia l-au spânzurat de picioare cu capul jos și l-au străpuns un ochi ca pe aci să se scurgă veninul. Și în felul acesta erau tratați domni numai, ne putem deci închipui cam în ce fel vor fi fost tratați țărani.

— **Un nou ziar.** Din București ni-se scrie: Zilele acestea va apărea în Capitală un ziar independent »L'Echo des Balkans« sub direcțiunea principelui Albert Ghika.

Ziarul va fi scris în limbile franceză și albaneză și se va ocupa în special de politica din Balcani, făcând cunoscut lumii civilizate ce este Albania și ce vor Albanezii.

— **Ziar italian oprit.** Ministerul de Interne a oprit intrarea în Ungaria a revistei »La Grande Italia«, ce apare la Milano, pe motiv că atacă statul ungar și agită împotriva națiunii ungrești.

— **Necrolog.** Anastasia Neagoe n. Borca, soția părintelui asesor consistorial Ioanichie Neagoe din Petrovasela, a repauzat la 7 Noemvre în vîrstă de 47 de ani. Imormântarea ei a avut loc la 8 Noemvre n. în cripla familiară din Petrovasela.

Veturia-Chitt Chirtop, fostă elevă a școlii de fete din Sibiu, fetița d-lui Dr. Zosim Chirtop avocat în Cămpeni, a repauzat la 7 Noemvre n. în vîrstă fragedă de abia 11 ani. Imormântarea ei a avut loc la 8 Noemvre în cimitirul gr. ort. din Cămpeni.

Odiînească în pace!

— **Micul martir.** Într'o comună rusească din Galizia s'a întimplat, că un învățător polon a bătut până la sânge pe elevul său rutean Cohan-

cluc, se zice, pentru că n'a voit să zică Tatăl nostru în polonește. Băiatul în urma bătăi a murit. Faptul acesta de o brutalitate nemaipomenită a produs consternație generală. Zilele trecute în catedrala din Cazan (Rusia) din încredințarea deputaților naționaliști din Duma rusească și a legii rusești din Galizia s'a oficiat un parastas pentru odihna sufletului lui Cohancluc. Parastasul la care au participat toți deputații partidelor majorității din Dumă a fost celebrat de episcopul Ievlogi, deputat naționalist, care în vorbire a spus următoarele: — Micușul Mihai (Cohancluc) și-a pierdut viața pentru credința sa. Biserica ortodoxă învață, că sângele martirilor e sămînța din care încolțește o viață nouă. Rugăciunea noastră să-l fie de pomenire veșnică băiatului, care a murit moarte de martir pentru credința rusească, iar Galiziei rusești mult suferitoare să-l fie renaștere și înviere.

Noi Românii din Ungaria, cari și noi, avem de suferit foarte mult pentru credința noastră, să spunem copiilor noștri cazul lui Mihai Cohancluc care în fragedă etate a murit ca un erou pentru legea sa.

În veci pomenirea lui!

— **Distincție.** Aflăm cu plăcere, că P. S. Sa episcopul Ioan I. Papp al Aradului a distins cu bria roșu pe diaconul dl. Cornel Lazar. Felicitări!

— **Alegere de învățător.** Ni-se scrie: Duminecă, în 6 Noemvre s'a ținut alegerea de învățător în Cheresig, comună fruntașă pe valea Crișului repede.

Dintre 5 recurenți a fost ales vrednicul tînăr învățător din Făgădău Gheorghe Popo, fiul apreciatului Alexandru Popo, preot în Cipălna.

Alegerea a decurs în toată ordinea prezidiată fiind de vrednicul protopop Toma Pacala.

— **Operele lui Kainz.** După moartea artistului Kainz între altele au rămas și două piese originale pe cari le încredințase unui prieten. După cât se anunță acum din Berlin, Stadttheater-ul din Lipsca a luat aceste piese pentru reprezentare. Amîndouă tragediile »Helena« și »Saul« se vor juca cât de curînd.

— **Catedra de arheologie dela București.** Din București ni se scrie: Membrii senatului universitar, s'au întrunit împreună cu membrii consiliului profesoral al Facultății de litere; sub președinția dlui Dumitrescu-Iași rectorul Universității, pentru a discuta asupra lucrărilor dlor Tigara Samurcaș și G. Murnu care au cerut să fie numiți, profesori la catedra vacantă de arheologie dela Facultatea de litere din Capitală.

Dl profesor Mihail Dragomirescu, raportorul comisiei, care a cercetat lucrările prezentate de dl Tigara-Smurcaș și G. Murnu a depus raportul comisiei.

Luîndu-se în discuție, raportul celor delegați cu cercetarea lucrărilor candidaților, Senatul universitar și consiliul profesoral al facultății, au opinat că lucrările depuse nu sânt suficiente și a hotărît să nu recomande pe nici unul dintre cei doi candidați.

Hotărîrea aceasta este viu comentată în cercurile universitare.

— **Soarta unui cartofor.** Zilele trecute a fost arestat ovreul Seinfeld avocat în Krakovia, deoarece comisese mai multe delicturi care atrăgeu asupra-și urmările legii. După cât se anunță din Krakovia, asupra averii avocatului a fost pronunțat concurs, căci poliția a descoperit că are datorii puzderii și numai datorii de cărți se urcă la suma de jumătate milion. După amănuntele cercetărilor se vede că jupânul Seinfeld nu prea făcea multă alegere între tovarășii săi de joc, căci cu puțină vreme în urmă întîlnindu-se cu un chelner într'o cafenea din Lemberg s'au pus amîndoi să învîrtească foile și la câteva clipe chelnerul i a și ras vr'o douăzeci mii de coroane. Banii aceștia jucați în cărți însă nu erau ai avocatului ci ai clienților săi pe cari îi pungășia. Pelîngă aceasta falsifica și acte publice. Iar pe numele unui om de seamă din Krakovia a falsificat un cambliu de 70.000 coroane, pe lângă asta a mai delapidat alte 138.000 din cauțiunea unui milionar și toți banii aceștia au înnotat pe apele jocului de cărți. Niște rude bogate ale ovreului au încercat o împăcare cu cei păgubiți, dar auzind fabuloasa sumă, l'au lăsat în vola sorții.

— **Convocare.** Despărțământul *Făgăraș*, a parținător Reuniriile învățătorilor din Arhidieceza gr.-cat. în sensul § 21 din Statute își va ține adunarea de toamnă la 20 Noembrie st. n. a. c. la Făgăraș, la care avem onoarea a invita P. T. membrii fondatori și ordinari și pe toți binevoitorii școlari.

Program: 1. Participarea la serviciul divin la orele 8 a. m. 2. Lecție practică prin Inv. G. Comănar cu elevii școlii. 3. Deschiderea adunării și constatarea membrilor președinți. 4. Alegerea comisiunilor. 5. Citirea dizertației »Educația morală« de I. Stroia. 6. Citirea procesului verbal luat în adunarea de primăvară. 7. Raport despre adunarea generală a Reuniunii. 8. Raportul bibliotecarului. 9. Raportul comisiunilor comise sub pct. 4. 10. Legitimarea achitării abonamentului la »Foala Școlastică«. 11. Eventuale propuneri. 12. Statorirea locului pentru adunarea de primăvară. 13. Alegerea alor doi membrii verificatori. 14. Alegerea biroului pe un period nou. 15. Închiderea ședinței.

Comitetul.

NB. Onor. membrii fondatori și ordinari, cari au restanță de taxe, sânt rugați a și le achita.

— »Balul costumat din Arad«. În editura librăriei »Tribuna« a apărut o serie de 6 cărți poștale ilustrate, în culori, reprezentând costume și grupuri dela balul costumat din primăvara aceasta. Bucata se vinde cu 24 fileri, seria de 6 bucăți 1 cor. 20 fil. + porto poștal 10 fil., recom. 35—45 fil.

Comercianților și vânzătorilor 50 bucăți cu 9 cor., 100 bucăți cu 16 cor. plus porto.

Venitul curat se va adăoga la fondul »Reuniunii femeilor române din Arad« pentru zidirea unei școlii de fete.

— **Atragere atențiunea on. public** asupra anunțului lui Eugen Lieblich, Sibiu, str. Erzsébet Nr. 56, publicat în numărul de azi al ziarului nostru, pentru că atelierul fotografic a lui Lieblich este aranjat foarte modern și cu aparatele cele mai noi prin ce îi întrece pe toți fotografiile din Sibiu. Toate lucrările în branșa aceasta se execută artistic și cu prețuri moderate. Specialist în fotografierea copiilor.

Dr. Stefan Tămășdan,

medic univ. specialist în dentură,
Arad, vis-à-vis cu casa comitatului.
Palatul Fischer Eliz. Poarta II.
Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

ECONOMIE.

Recolta mondială a porumbului. Recolta porumbului din anul 1910, după statistica Biroului Central de Agricultură din Italia, în quintale metri ce este următoarea:

Ungaria 48,994,220, România 26,500,000, Italia 24,830,000, Rusia Europeană 15,481,600, Bulgaria 10,560,000, Spania 6,340,150, Canada 4,491,400, Rusia asiatică 131,200, Tunis 60,000 și Elveția 39,000.

Bancă românească în Lupșa. Ni-se scrie: La 27 Octomvre s'a ținut în Lupșa adunarea constituantă a noului institut de credit »Codru« sub președinția dlui Andrei Candrea, preot. Adunarea a votat mulțumită d-lui Dr. Petru Șpan, profesor în Sibiu, căruia i-se datorește în mare parte meritul înființării acestui nou institut.

România în Orient. O casă industrială din România a primit dela ministerul lucrărilor publice turcesc încredințarea, ca să perforze fântâni arteziane în Yemen și Asiria.

Plata granelor din Aradul-Nou

20 Oct. 1910.

Ploaia din săptămîna aceasta este foarte priincioasă sămănăturilor.

Tîrgul de bucate e constrîns, prețurile se urcă.

5/8 vîndut azi

grîna 3000 mm.	9 70—	9 90
orza mm.	6 59—	6 60
ovăz mm.	7 80—	7 80
secară mm.	6 50—	6 60
năpușol 500 mm.	4 30—	4 40

Prețurile sînt socotite în coroane și după 50 de chilograme.

Poșta Redacției.

Cluj. »Somarea« n'o putem publica. Noi credem că e vreme pierdută să încercăm, prin somări și amenințări, să silești pe cineva să stea cu tine de vorbă, dacă nu vrea.

»Serbările din Cățcău«. Regretăm că nu mai putem publica raportul, fiind prea întîrziat. După cât ne aducem aminte serbările dela dv. au fost raportate organelor oficiale, ele nu vor rămînea deci neremarcate în șirul evenimentelor noastre culturale din acest an. Cu altă ocazie îngrîjiți-vă de informarea la timp a presei, căci în goana zilelor se îmbulzesc tot alte momente la ziar. Salutări.

»Molre«. Din »reportul« d-tale reținem aici spre edificarea publicului celitor câteva pasaje:

Vr'o șase ani sînt de atunci, de cînd, ideea strămutării sediului ppopesc dela la B. la S. — zămislită în creierul înfîntat al unor drumeți oboșiți, după a căreia dos se pîtura ființa hidoasă a nesățioasei hiene, a interesului personal — a prins a contagia corpul sănătos al întreg sinodului ppopesc de pe acele vremuri, așa, că călătorind germenul acestui bacil dela Ana la Caiafa era-era chiar trup să se facă, de puterea și voia celui prea înalt, nu ar fi zdrobit avîntul nesățiosului lor gînd.

Se înțelege năpădit de multe rugări, cereri și hotărîri, că fiindcă în B. nu există tren și cafană — birt, ca domni să-și petreacă — Ven. Consistor, deși nu cunoștea ființa desmățată ce se ascundea în dosul ideii de strămutare, totuși în repețe rînduri a respins rugarea.

— Din culcușul vechi al gîndirii, îmbrăcat în mantaua rigidă a vorbelor și încălzită tot de acel duh bătrîn și neputincios se scoală învățătorul B. din N. și ea apărarea, ca sediul să se strămute la S., adevărată va să zică asta ar vrea să fie constantă în caracter și nu știu de nu se aseamănă această constantă cu aceea cea zis Bismarck!?

Să ridică apoi părintele B., tot din N. și cu spirit tînăr-viguros, bazat pe istorie cu argumentație fără reproș, cu seninătate și vorbă de multă vlagă, rost bun și cu un fin spirit de prevedere pentru viitor stoarce mana din izvorul trecutului nostru și propune ca: sediul să rămînă și mai departe în B. —, motivîndu-și propunerea cu 12 puncte depănate din caietul adevăratei istorii și dreptei experiențe.

Deși uluit să vedea de argumentația părintelui B., totuși, duhul din hidoasa ființă a patimei personale de-a conduce poate, dădu curaj înv. B., ca prin vorbe mălăiețe și cu o șubredă argumentație să încerce a răsturna afirmația celor 12 puncte a părintelui B.

De răsturnat nici vorbă, dar cît paci era să îndruga la caietul ce la tors părintele, pledînd pentru el!

Și ca putregaiul să mai infecteze natura, să scoală și înbătrînitul în hărțueli de procese, preotul B. din B. Cu rostul sec al graiului, care izvora din duhul păgîn al sufletului negru crescut în viclenie, căuta să-și îmbrace lupul sufletul, în pelea de oaie a vorbelor.

Auziți: D-lui aprobă în întregime vederile și părerile lui B. dar la vot, deși e din și în B. nu votează.

Și d-ta ai pretenția să publicăm cceste monstruoziități. Și cu câți ca d-ta n'avem noi de furcă!

F. În principiu împărtășim vederile, dar nu le putem aplica la cazul în chestiune. Mulțumiri și să ne trimiți altele.

Poșta Administrației.

»Nor« Turcheș. Am primit 1060 cor. abonament până la finea anului 1910.

E. C. C. Pentru soi de găște să vă adresați dnei vîd. Dionisie Răsădean Nagylak.

Redactor responsabil: Iuliu Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria Tribunei să află de vânzare:

Pentru limbă. Cîteva spicuri din dicționarul greșelilor noastre de limbă de Axente Banciu profesor à 30 fil. plus 5 fil. porto.

Album în amintirea canonicului Augustin Bunea. Edat de clericii din seminarul Bunevestiri à 7 cor. + 30 fil. porto.

Culegere de diferite cîntece cuprinzînd: hore, doine, sârbe, cîntece de petrecere, marșuri, serenade, cîntece populare și diverse. Intocmită de Ioan I. Ciurcu à 70 fil.

Mulțămită publică.

Tuturor preestimaților cunoscuți, amici și rudeni, atît din loc, cât și din depărtări, cari s'au grăbit ca cu prilejul pentru mine prea dureros al pierderii prea de timpuriu iubitei mele soții *Anastasia*, să-mi exprime condolențe și cuvinte de mîngăiere, atît în scris, cât și verbal, precum și prin participarea lor la actul înmormîntării — să binevoiască a primi pe aceasta cale adînc simțita mea mulțămire, fiindu-mi imposibil a le mulțămii în particular.

În special mulțămesec în primul rînd Preasfințitului Domn Episcop Miron, carele prin delegatul său, Preacuvioșia Sa Dr. Iosif T. Bădescu mi-a trimis un sol de mîngăiere și archiereasca Sa binecuvîntare; mulțămesec apoi înalt Preacuvioșiei Sale Domnului Filaret Musta, vicar episcopesc și Archimandrit pentru cuvinte de adevărată mîngăiere părintească: exprim apoi adînc simțita mea mulțămire Preacuvioșiei Sale Dlu Dr Iosif T. Bădescu, carele însoțit de Domnul referent școlar Stefan Jian, necruțînd osteneala, au grăbit din o așa îndepărtare, ca să participe la actul de înmormîntare al iubitei mele soții și prin prezența Sa a dat un nimb de sfințire momentului dureros. Prin predica Sa plină de învățături evanghelice a stîrnit adevărată dragoste creștinească în popor, iară în inima mea îndurată a sădit cu cuvinte preînțelepte sămînța dragostei de biserică și de poporul meu, precum și stima față de Preacuvioșia Sa, pe care am cultivat-o și voi căuta s'o cultiv și în viitor.

Exprim mulțămire și stimaților frați preoți, cari au servit pe lîngă Preacuvioșia Sa la actul înmormîntării, precum și corpului învățătoresc din loc și jur, societății corale și reuniuni de înmormîntare din loc, precum și societății pompierilor; aduc apoi mulțămiri stimaților domni membri din antistia comunală, oficianților comunali în special Domnului notar I. Knoll, corpului jandarmeresc precum și șefului lor.

În fine cu dragoste și iubire părintească mă adresez și cătră tine iubit popor — și celui mic și mare, tînăr și bătrîn, bărbat și femeie, sărac și bogat, vă exprim pe lîngă mulțămirea mea totodată și asigurarea că și de aici înainte vă voi iubi pe toți cu o îndoită dragoste și voi lucra pentru binele vostru.

Cei scăpați din vedere îi rog să mă scuze, primind și ei mulțămirea mea.

Petrovasela (Román-Petre) 26 Oct. 1910.

Ioanichie Neagoe,
paroh și asesor konzistorial.

Dentist român în Arad.

VIRGIL MUNTEAN
Szabadság-tér Nr. 3. Lîngă farm. Rozsnyay.

Dinți artificiali în cauciuc dela 4 cor. în sus. Coroane de dinți în aur 24 cor. Dinți cu șurub în aur și platină 20 cor. Poduri în aur și aluminiu, cari nu se pot scoate din gură, în preț cât se poate de moderat și în rate lunare. — — — Garanția până la 10 ani. Reparaturi la pieze făcute de mine se efectuează gratis. Celor din provincie se efectuează lucrările în aceeași zi.

În cancelaria advocațională a subscrișilor
află aplicare

un candidat de avocat.

Reflectanții să-și comunice condițiunile și
referințele personale.

Dr. Enea Draia și Dr. Bucur Băra,
advocați, — Murășoșorhei
Marosvásárhely.

Credit pe ipotecă, pe cambie
și pentru oficanți
mijlocește

Herzog Sándor

ARAD,

str. Weitzer János 15.

Telefon nr. 376.

Caut

un candid. de avocat

român cu praxă.

Postul se poate ocupa momentan.

Dr. Iustin Pop,
advocat, Deva.

CROITOR ROMÂN.

Am onoare a aduce la cunoștința
onoraților domni, preoți și învățători,
precum și întregului public român, că
mi-am deschis în Pâncota (Pankota)
Str. Principală o

croitorie modernă

unde pregătesc tot-felul de haine
bărbătești, precum : saloane, sacouri,
paltoane ușoare și de iarnă, pardesiuri
etc. Mai departe efeptuesc și prenoesc:
odăjdii bisericicești precum: prapori,
patrafiri, reverenți ș. a.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public
român, semnez cu deosebită stimă:

Gheorghe Drăgălina,
croitor.

Serviciu conștiințios!

**Societatea pe acții
Holandeză**

pentru asigurarea vieții.

(Algemeene Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente)
Amsterdam.

Direcțiunea pentru Ungaria:
Budapest, Hollandi-udvar,
(palatul propriu, Piața Kálvin, Strada
Baross și Calea Üllői-ut.)

La finea anului 1909 au fost sumele
asigurate

peste 358 milioane Cor.

Suma totală rezervei premiilor 107 mill.
216.324-96 Cor. A plătit asigurațiilor până
în prezent 96 mill. 370.016-33 Cor.

Premiile cele mai ieftine.

Prospecte sau alte deslușiri dau cu plă-
cere Direcțiunea pentru Ungaria în Buda-
pesta și reprezentanții societății din țara
întreagă precum și

Dirigența pentru Ardeal:

Fritz Prediger jun. Brașov, Str. Neagră 14,
și Agentura pentru Sebeșul-săsesc (Szász-
sebes) și jur:

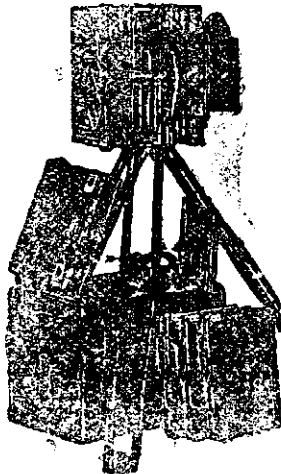
Ioan Pavel și Heinrich Schunn, învățători.

PETRY ÁRPÁD

orologier și optic, singurul vânzător
de mașini de fotografiat KODAK în
Oradea-mare-Nagyvárad, Rákocsi-út 3.

Mare asortiment de: oroloage de aur,
entint, nickel, cu pendulă, deșteptătoare,
adâru cancelarie și de Schwarzwald. —

Mașini de fotografiat și ajustări pentru
amatori. Ochelari
veritabili Roden-
stock Diaphragma.
Mare asortiment de
sticle periscopice,
objective, lornete,
și de alte obiecte
optice. — Prăvălia
mea îi stă la dis-
poziția on. public
un Refraktometru
de Rodenstock
(mașină pentru exami-
narea ochilor)
prin ce se știe imed-
iat ce fel de sticle
sunt de lipsă. —

CANARINI

Cele mai fru-
moase cântărețe
moderne ce cântă
ziua și la lumină. Cântăreață tânără 4, 5 fl.
de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele cana-
rine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Ouătoare 1, 2, 3 și 4 fl.,
după soia. Catalog de
prețuri despre papagal,
pasări transmarine măi-
muțe și câini de soiu se
capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru
ajungerea comandelor la loc în viață se
garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.

Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Invenție nouă!

Invenție nouă!

Moară de oțel pentru întrebuintare
în economie și acasă, mașină excelent orzul,
cucuruzul și grâul, se învârte cu mâna, puterea
de muncă a unui băiat de 6 ani, 1 kilogram pe
minut - pe lângă garanță și numai într-o mărime.

Prețul 14 coroane.

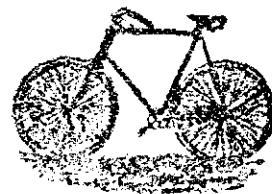
Fac aparate pentru destă-
cerea sămânței de lucernă și trifoiu
de mână cu puterea ori cu mâna, de aplica
în mașina de îmblătit ori de sine stătătoare
Prețurile să se întrebe.

Kádár Gyula

fabrică de aparate de desfăcut să-
mânța trifoiului și atelier de repa-
raturi de mașini

ORADEA-MARE
Nagyvárad) Vilanytelep mellett.

Mașini de cusut pentru trebuințe
casnice sau in-
dustriale, de cea mai bună fabricație.

**biciclete și
gramofone**

se pot cumpăra cu
prețuri moderate

și plățire în rate favorabile la

Bodor Béla

magazin de mașini de cusut
— și biciclete în —

Făgăraș, Str. Honvéd Nr. 11.

Să nu se ia nime

după reclamele sgomotoase și
innainte de ce și-ar cumpăra
ghetele de trebuință să cerceteze
magazinul de

incălțăminte
pentru bărbați femei și copii

Asociației pantofarilor din Arad
(Czipészek term. szövetkezete)
Szabadság-tér No. 14, unde
să găsească ghete lucrate de mă-
iestri și calfele din localitate pe
lângă prețurile cele mai ieftine.

Noutate senzațională.

600 bucăți numai 4 cor.
1 ciasornic Anker practic, aurit, umblă
36 ore, cu lanț, pentru care se dă ga-
ranță 3 ani, 1 cravată modernă de mă-
tasă pentru bărbați, 3 buc. batiste foarte
fine, 1 inel pentru bărbați cu imitație
de piatră scumpă, 1 sugaretă cu ambră,
1 broș elegant pentru dame (noutate),
1 oglindă de toaletă practică pentru
buzunar, 1 portofel de piele pentru bani
1 cuțit de buzunar cu aparat, 1 păreche
de nasturi pentru manșete, 3 nasturi
la piept totul aurit (double) cu închî-
zătorii patente, 1 album elegant pentru
chipuri, conținând 36 chipuri, de o fu-
museță universală, 5 obiecte de lux,
mare veselie p. tînări și bătrîni, 1 re-
gistrul foarte folositor pentru scrisori,
20 obiecte de corespondență și încă
500 buc. obiecte diferite, foarte folo-
sitoare în casă. Toate la oaltă cu cia-
sornicul care singur prețuiește mai mult
numai 4 cor. Pe lângă ramburs trimite
Zentral-Versandhaus : F. Windisch,
KRÁKAU, Nr. 625.
NB. Obiecte ce nu convin se rescumpără.

ILUSTRATE
cu motive românești,
vederi din Arad ș. a.
se pot căpăta la
LIBRĂRIA
TRIBUNEI
IN ARAD.

Atelierul cu instalații
electrice pentru cuțite
și točilărie — — a lui
HUBERT GYÖRGY
Budapesta, Str. Váci 67.

— Se recomandă pentru
ascuțirea și repararea
de foarfeci, cuțite, brice și
tesacuri de bucătărie în
condiții ireproșabile și pr.
Mare depozit de unelte
și utensilii pentru barbieri,
ca foarfeci, brice și cu-
rele de ascuțit etc. etc.
Pentru barbieri se ascuț
două brice pe gratis dacă
trimit 12 deodată. —

Nou magazin de blănărie.

Am onoare a aduce la cunoștința stimatului public din loc și jur că, **amdeschis un magazin de specialitate**, bine asortat, după cele mai moderne cerințe

În palatul contelui Nádasdy din Arad strada Forray.

Am în depozite: șaluri și blăni pentru femei, căciuli și manșoane, apoi pentru stradă și haine de călătorie etc. **Primesc din acest ram orice lucrări noi și reparaturi, îngrijire pentru vară etc.**

Scopul meu e să servesc on. clientele marfă și lucru bun, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerind sprijinul on. public, semnez

cu distincă stimă:

Kovács Géza
blănar.

Wurmlinger Mátyás,

lăcătar specialist pentru edificii.

Întreprindere pentru organizarea electricității și sfredelirea adâncă a fântânelor arteziane în

Lugoj, str. Weis nr. 6.

Primul atelier de reparaturi din Lugoj.

Întreprindem și executăm **tot felul de lucru și reparaturi** ce se țin de specialitatea organizării electrice și a altor afaceri ce aparțin branșei de lăcătar.

Sfredelirea fântânelor artezice pe lângă prețuri moderate.

Cele mai excelente instrumente pentru săparea de

fântâni arteziene

le pregătește și expediază

VÁRADY LAJOS

fabrică de instrumente

H.-M.-Vásárhely, VI., Ferencz-utca.

Nu trebuie să anteprenori; domeniile, comunele, singuraticii: singuri pot face săparea cu instrumentele mele.

— **Primi lucrător mijlocesc.** —

Recomand și mașini pentru împletitul de sîrmă.

Catalog de prețuri trimis gratis și franco.

— **Premiat la 6 expoziții.** —

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARA

1909
17 Octombrie.

138219388
236922
90270301
38482197
11999924
15093086
3151121
5981311
706455
680826
111480815
—
29997536
59117250
505418132

12000000
26762198
4027392
321003120
2237648
1388203
111480815
—
26518756
505418132

ACTIV

98449388 Rezerva metalică Aur 121780362
39770000 " Trate Aur 50843000
Argint și diverse monete
Portofoliu Român și Străin
(*) Impr. pe ef. publice 15370800
" " " In cont cor. 15240401
Efectele Capital. Social
Efectele fondului de rezervă
" " " amortizarea imob. și material
Imobile
Mobilier și Mașini de Imprimerie
Cheltueli de Administrațiune
Depozite libere
" " & provisorie
Conturi de valori
Conturi diverse, Sold.

PASIV

Capital
Fond de rezervă
Fondul amortizării imobilelor și material
Bilete de Bancă în circulațiune
Profituri și pierderi
Dobânzi și beneficii diverse
Depozite de retras
" " " & provisoriu
Conturi diverse, sold

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%.

1910.
9 Octombrie. 16 Octombrie.

171111390 172623362
321539 36445
118723315 120836615
29613161 36611201
11999924 11999924
14720535 14720535
3052121 3052121
6001378 6002088
718479 718527
620714 733059
112484750 112363950
— —
28035122 27192933
52513129 49816552
549915557 551065272

12000000 12000000
28455942 28455942
4278430 4278430
360260180 359611630
2341543 2341543
1357332 1463942
112484750 112363950
— —
28737380 30549835
549915557 551065272

Motoare șvedeze

pentru olei brut!

(Brevetul lui Hirsch Frank, Stockholm)

în poziție orizontală și verticală.

Mașini motorice ieftine și sigure, se pot instala oriunde.

Motoare sistem Diesel.

Motoare cu gaz.

Motoare

cu benzină,

în cea mai bună execuție!

Execuție promptă.

Surányi Victor

inginer tehnic diplomat,
fabricant de mașini agricole

Bpest, VI., Teréz-körut 21.

Cereți catalog.

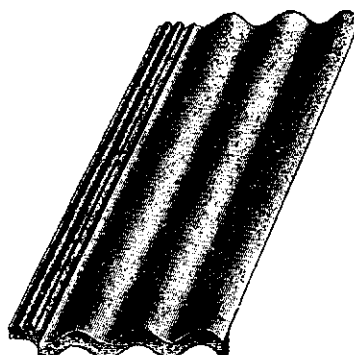
Telefon No 316.

Reiber István

— Timișoara, Gyárvaros, Uri-utca No. 32. —

Telefon No 316.

antreprisă de betonare și pavare reprezentantul societății de asfaltare ung. pe acți în

Primește lucrări de betonaj, pavări și tincuiri, pietrării, canalizări, și asfaltări. — Se vinde ciment de Portland și românesc prima calitate cu prețuri reduse și în orice cvant, la comanda cu vagonul se transportă în condiții de plată foarte favorabile. La lucrări comunale și de biserici cele mai mari favoruri. — Prospecte de prețuri la dorință gratuit. Toate comenzile să se adreseze la firma de mai sus.

Prima atelier ardelenă aranjată cu putere electrică pentru scobirea pietrelor și fabrică de pietri monumentale.

GERSTENBREIN TAMÁS és TARSA sculptor și măiestru pietrar.

Atelierul central al magazinei: **Kolozsvár, Dézsma-u. 21.**

Magazin de pietri monumentale, fabricate proprii din: marmură, labrador, granit, sienit etc. Kolozsvár, Ferencz József-út 25.
Biroul Central:

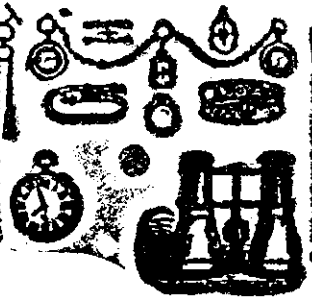
Nagyszeben, Fleischergasse 17.
Filiale: Déva, Nagyvárad.

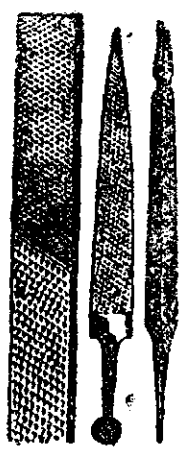
— Cel mai mare magazin de giuvaerice și ceasornice, —

Tamás István ciasnornicar, giuaergiu și opticar
Gyulafehérvár, Piața Hunyadi -
(lângă Hotel Elisabeta).

Recomandă ori-ce juvaere de aur și argint, ca lanțuri de aur pentru bărbați și femei, ciasnornice de buzunar, fabricație din Svițera, ca renumitele ciasnornice Omega și pendulele și deșteptătoarele Becht, ochelari, articole optice, etc. pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștiințos. Toate comanda sunt a-se adresa cu încredere la firma de sus.

ca lanțuri de aur termometre pe limbă prețurile cele mai convenabile. -
Reparaturi de ciasnornice și juvaere pe lângă garanție. Cumpăr aur sfărmat și argint precum și ori-ce juvaere pe lângă prețurile cele mai moderate și serviciu conștiințos.

● **STEIN MIKLÓS** ●

— fabrică de tăiat pile —
Oradea-mare — Nagyvárad.
Fabrica: Damjanics-u. 30. Magazin: Teleki-u. 33.

Recomandă fierarilor și comerțanților atelierul său de tăiat pile bine aranjat, unde se pregătesc pile mici și mari din oțel vărsat de prima calitate etc. Primește spre scobire pile mici și mari vechi cu prețuri ieftine.

Grădini și Parcuri

transformează și planuiește:
Nagy Sándor, Arad,
Illés-uteza No. 66.
Cultivarea proprie a pomilor de lux și a tufelor de ornament.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

B-A-N-I

pe moșii și case de închiriat din Arad
cu amortizație de 10—70 ani

după mărimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄ și 5⁰/₁₀, pe lângă dividendă de mijlocire și amortizație de interese corespunzătoare până la valoarea cea mai mare.
Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipăm speșele de întabulare, convertim datorile de interese mari.

— Rezolvare grabnică, serviciu prompt. —

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a
Institutului pentru credit fonciar din Sibiu
pe teritoriul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului Bihor, Gyula, Ciaba.

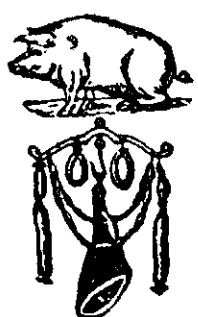
ARAD, Karolina-uteza 8. (Casa proprie.)
(Lângă filiala Poștei.)

Prisesc pe lângă onorar acuzitori de afaceri abili și demni de încredere.

Zinti János
Budapest IV. CIGET-79.

Atelier de pictură de sticlă
Imi tau îndrăzneala a strage atențiunea on. publică asupra atelierului meu de pictură de sticlă.
Ca specialist fac gemuri de bijuterii, pictură de lux pe gemuri de bijuterii, mai departe plumburi de țară, gravuri pe sticlă și rame de aramă, precum și alte obiecte în branșa aceasta.

Friedrich Schintzel

— fabrică de mezeluri, —
— salam și cârnățarie —
în Nagyszeben — Hermanstadt
— Jungewald-strasse No. 3. —

Își recomandă diferitele specialități de cârnați de cea mai fină calitate, șunci, salam, pariser, cârnăței de hrean și Frankfurt, caș de ficat, sarfăladă etc. Slănină albă și pipărată, unsoare curată de porc.
Liste de prețuri gratuit. Vanzătorii primesc rabat. Comanda din provincie se efectuează prompt, atât la expediția cu poșta cât și cu trenul.

Prăvălie nouă în Arad.

La 1 Noiembrie am deschis pe Piața Andrassy-tér No 20, lângă Hotelul Central (Központi Szálloda) o

prăvălie de bijuterii și ceasornice.

Magazin bogat în nestemate la bijuterii de aur și argint și la obiecte de argint veritabil de China, astfel, că pot satisface pe deplin și cerințelor celor mai delicate.

În atelierul meu de reparație se execută foarte artistic tot-felul de obiecte în aceasta branșă, ceasornice și se reparaază și transformează bijuterii etc.

Principiul meu ca negătător și industriaș e: **Promptitudine, lefinătate și încredere.**

Sperez că mi se va da ocaziune, ca atât în privința prețurilor cât și a executării de obiecte să conving on. public.

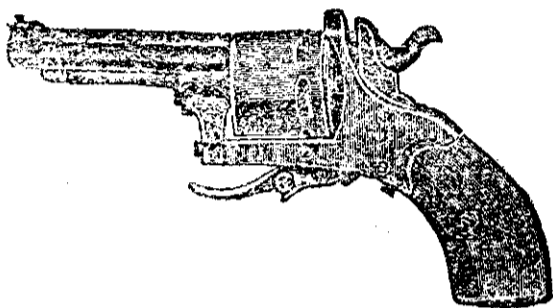
Cu deosebită stimă:

Fellner Samu,
ceasornicar și bijutier.

Piața Andrassy 20.

Lângă Hotel Central.

Cu plă-
tire în
rate!

Arme de vânătoare și revolvare

mare asortiment la **Ioan Kalenda,**
Oradea-mare (Nagyvárad) lângă biserica Holdaș.
Telefon în legătură cu Intreg comitatul 245.

— Telefon pentru oraș și comitat Nr. 318. —

Atelierul special de reparat
al renumitei firme:**Schmerek E.**

— Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14. —

Primește tot-felul de reparații și transformarea motoarelor cu benzină, gaz și ulei brut, absorbitoare de gaz, locomobile cu benzină și ulei brut și Arlapuri p. trierat. Bastimente cu benzină, pompe-motor. Mașină de fabricat gheață. Montări specialiste de mori cu prețuri moderate, precum și reparații de automobile, bastimente și biciclete-motor. Depozit de articii tehnici. Fișile magnetice. Unsoar. Material de condensatoare. Arzătoare cu acetilen. Material pentru instalări cu electricitate. Cereți catalog de prețuri și prospect gratuit. — Serviciu conștiințios

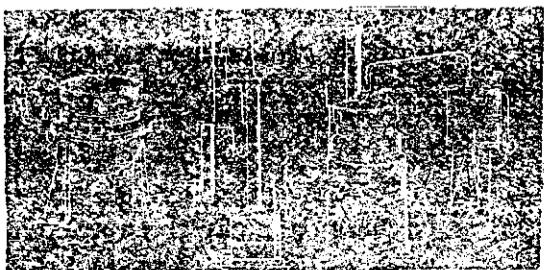
— Telefon pentru oraș și comitat Nrul 318. —

ALBERT LINDENFELD

hărăgar, Hodmezővásárhely, Toldi-u. 4.

Se recomandă pentru orice lucrări în acest ram, atât noi cât și reparații ca, cazane pentru fert rachiu, aranjamente pentru fabrici de spirt, căldări de spălat, turnătorie de alamă, tigăi, paturi comprestre, piue și instalații de apăducte pe lângă prețuri conven.

: Cumpăr aramă nefolosibilă pentru prețuri mari.

Eugen Lieblich

— fotograf —

Sibiu—Nagyszeben—Hermanstadt
Erzsébet-u. No 56 (casa proprie).

— Execută totfelul de icoane artistice. —

Platinatipie, icoane simple, mici și până la mărime naturală. **Picturi renumite în oleu** în toată mărimea, după orice fotografie mică. **Fotografierea copiilor** executată modern, fotografiere în grup și familie, se știe, că atelierul acesta în privința mărimei este primul. — Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate

— fotografia chiar și pe timp ploios. —

Prețuri moderate.

Cu deslușiri servesc.

Telefon 670—579.

Telefon 670—579.

Înainte de ce ți-ai fi cumpărat

lemnele de trebuință **foc**
pentru

cereți deslușiri asupra prețului,

căci eu nu numai că

vînd cele mai ieftine

lemne de foc

prima calitate

ci pentru un florin de stăngen le și tal cu fe-restrăul propriei circular.

Așteptând binevoitorul sprijin, sunt

Cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

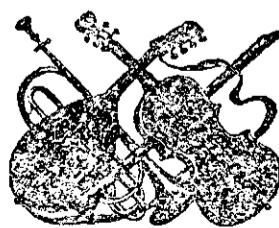
negustor de lemne în

Arad, Óvár-tér 10 (lângă pod) și Teleky-u 4.

Lemne de foc mărunțate expedez acasă.

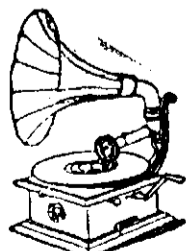
Babós Béla fabricant de instru-
mente muzicale în

— Sibiu. (Nagyszeben) Piața-mică 24. —

Unicul fabricant în Sibiu.

Cel mai ieftin și cel mai bun depozit de cumpărat pentru orice instrumente, precum: violine, țitere, clarinete, harmonice, și totfelul de instrumente de suflat din alamă, etc.

Cele mai bune și mai ieftine corzi de violine. Mare depozit de **Gramofoane** în diferite mărimi, precum și **Scala-Record**. Mare asortiment de plăci pentru gramofoane cu prețuri ieftine. Comandele se efectuează prin trimiterea banilor înainte sau prin rambursă. Reparaturile se execută artistic și cât se poate de prompt.